

Planbeskrivning

Antagandehandling

Utökat förfarande (PBL 2010:900)

Detaljplan för liftar och skidnedfarter på fastigheterna Björnänge 2:3, 2:4, 3:6, 3:12, 3:13 samt Mörviken 1:75.

DNR: PLAN.2022.45

Åre Kommun, Jämtlands län

Upprättad av Planenheten, Kontoret för samhällsbyggnadsservice Åre kommun

Planbesked:	2022-09-15, dnr: PLAN.2022.35
Påbörjad:	2022-10-14
Upprättad	2023-05-08
Samrådhandling	2023-05-08
Granskningshandling	2024-05-06
Laga kraft	2025-03-14

Inledning

DETALJPLANEPROCESSEN

Planprocessen startar när exempelvis kommunen själv, en byggherre, exploatörer eller enskilda personer inkommer med en begäran om att få göra eller ändra en detaljplan. kommunstyrelsen ger uppdrag till Planenheten att ta fram ett förslag till detaljplan.

Efter att ett planförslag tagits fram hålls samråd med bland annat länsstyrelsen, myndigheter, föreningar och enskilda som har ett väsentligt intresse avseende aktuell planläggning. Samrådets syfte är att förbättra beslutsunderlaget genom att samla in kunskap och synpunkter kopplat till aktuellt ärende. Inkomna synpunkter sammanställs och bemöts i en samrådsredogörelse.

Efter att planförslaget reviderats utifrån samrådet så hålls en granskning. Granskningen innebär att kommunen ger möjlighet för bland annat myndigheter och sakägare att lämna synpunkter på ett slutgiltigt planförslag. Efter granskningstidens slut sammanställs eventuella synpunkter i ett granskningsutlåtande. Tidplanen för detaljplanearbetet kan variera kraftigt i längd beroende på händelseutvecklingen i ärendet. Bland annat så kan utredningar, samrådsprocess och överklaganden förlänga tidplanen.

Denna detaljplan är upprättad enligt plan- och bygglagen (PBL SFS 2010:900) med utökat förfarande, se illustration nedan.

Figur 1: Bilden visar de olika stegen planprocessen..

Detaljplanen har utformats enligt Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan (BFS 2020:6).

PLANHANDLINGAR

Till planförslaget hör följande handlingar:

- Plankarta med planbestämmelser
- Illustrationskarta
- Plan- och genomförandebeskrivning
- Undersökning om betydande miljöpåverkan
- Samrådsredogörelse
- Dagvattenutredning (Tyréns Sverige AB, 2024-10-25)
- Geoteknisk utredning (Tyréns Sverige AB, 2024-10-25)
- Tillägg bergteknik (Tyréns Sverige AB, 2024-10-25)
- Naturvärdesinventering (Ansjö skog & markkonsult, 2023-02-08)
- Tillägg till naturvärdesinventering, (Sweco, 2023-04-05)
- Naturvärdesinventering Vikbäcken (Sweco, 2023-09-10)
- Artskyddsutredning (Sweco, 2023-03-27)
- Artskyddsutredning för dubbelbeckasin (Sweco, 2024-04-25)
- Miljökonsekvensbeskrivning (Sigma, 2024-11-01)
- Skötselplan (Tyréns, 2024-11-01)
- Grundkarta, daterad 2024-05-13
- Fastighetsförteckning, daterad 2024-05-24

MEDVERKANDE TJÄNSTEPERSONER

Plan- och genomförandebeskrivningen har upprättats av Planenheten på uppdrag av Åre kommuns samhällsbyggnadsnämnd på initiativ av SkiStar AB. Planförfattare är planarkitekt Moa Möller Norberg tillsammans med planarkitekt Sofia Widmark. Arbetet har genomförts i samråd med tjänstepersoner inom Strategisk samhällsplanering på Åre kommun.

Detaljplanens syfte

Planens syfte är att planlägga för två nya släpliftar och nya pister vilka avser öka kapaciteten i Sadelns skidområde. Utökningen av skidsystemet syftar till att möjliggöra skidburen transport mellan Sadelområdet och Åre by de dagar som den befintliga liften Sadelexpressen håller stängt på grund av hårt väder.

HUVUDDRAG

De nya släpliftarna och pisterna är en del av ett vädersäkringsprojekt för Åres skidsystem samt en möjlighet att bemöta det underskott i liftkapaciteten som uppstått i relation till exploateringen av turistiska bäddar i skidområdena Sadeln och Björnen.

Vikliften har återplacerats i en befintlig liftsträckning och Getvalsliften placeras på mark som inte är ianspråktagen sedan tidigare.

SÄRSKILDA FRÅGOR FÖR BYGGLOVET

Hela planbeskrivningen gäller som stöd vid bygglovsprövning, men plankartan är det juridiskt bindande dokument som reglerar användningen av mark- och vattenområden.

Särskilda frågor för bygglov att ta i beaktande är:

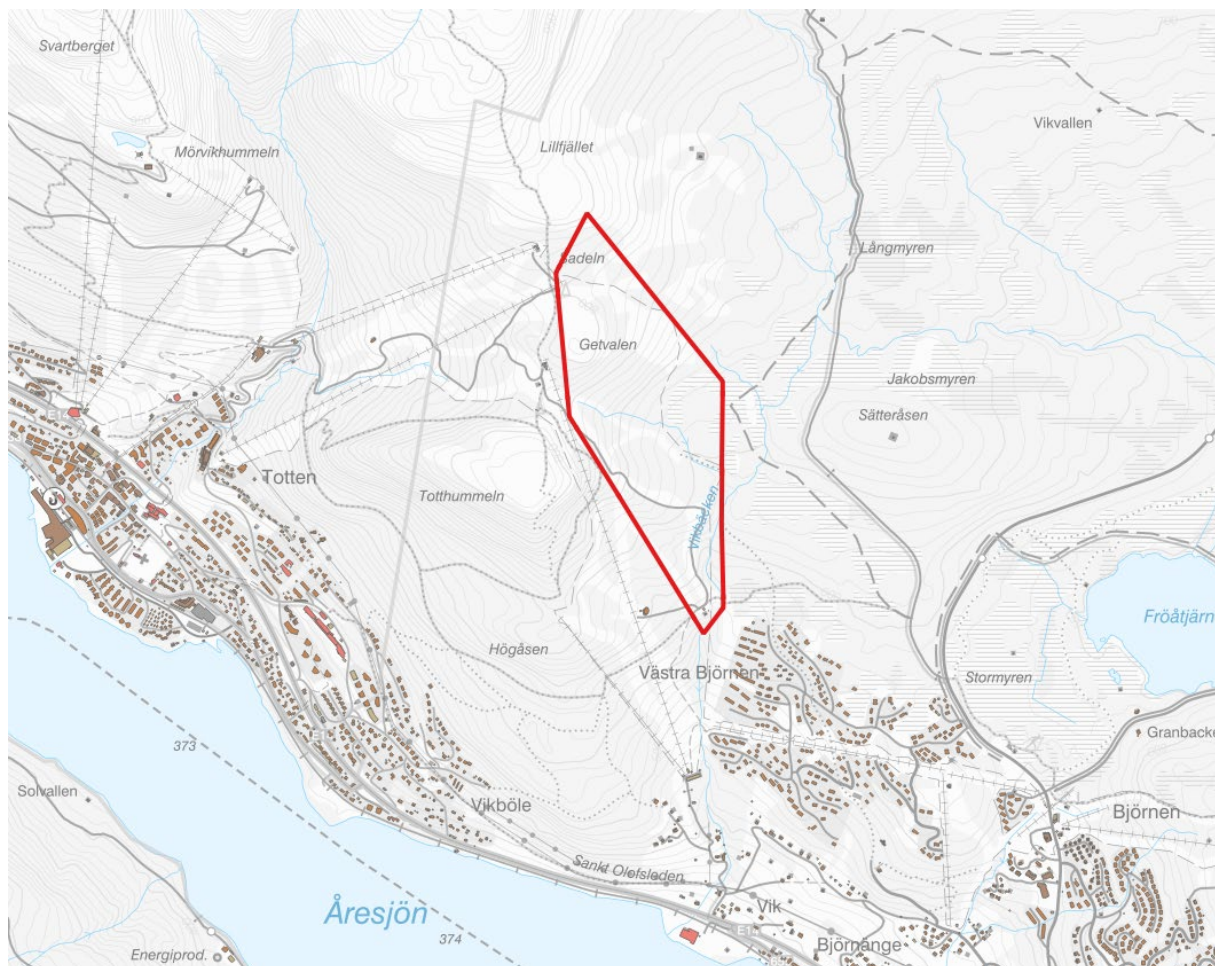
- Hänsynstagande för naturvärden inom området vid transporter.
- Hänsynstid för skogliga åtgärder mellan 15 april – 10 augusti.
- Åtgärder i anläggningsskede för att minska påverkan på natur- och vattenmiljö.
- Villkor för lov som syftar till att säkerställa att erosionsskydd är genomfört innan bygglov eller marklov ges.
- Ändrad lovplikt, att marklov även krävs för åtgärder som påverkar markens genomsläpplighet.

Under tekniska frågor "anvisningar för bygglov" finns mer detaljerad information att beakta vad gäller transporter, naturmiljö, dagvatten och geotekniska risker. Informationen under avsnittet är föreslagna åtgärder och rekommendationer från utredningarna. Motiv till samtliga planbestämmelser finns under avsnittet > motiv till detaljplanens regleringar.

Se vidare under respektive rubrik.

Beskrivning av detaljplanen

DETALJPLANENS OMFATTNING OCH LOKALISERING

AREAL OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

Planområdet omfattar cirka 54 ha och följande fastigheter ingår:

Fastighet	Ägoförhållande
Björnänge 2:3	Privat
Björnänge 2:4	Privat
Björnänge 3:6	Privat
Björnänge 3:12	Privat
Björnänge 3:13	Privat
Mörviken 1:75	Privat, Aktiebolag

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Befintliga byggnader inom planområdet är bland annat Vikliftens dalstation samt lift. Utöver dessa planläggs också toppstation och kontroll hus för befintlig lift "Fjällgårdsexpressen" i planområdet nordvästra del i samband med att skidnedfart från Getvalsliftens topp möjliggör transportsträcka till Fjällgårdsexpressen.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Den ska bestämmas så att det finns rimliga möjligheter att genomföra planen under angiven tid, men den får inte vara kortare än fem år och inte längre än femton år.

Genomförandetiden för detaljplanen är 5 år (60 månader) från det att detaljplanen får laga kraft. Innan genomförandetiden gått ut får detaljplanen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.

ALLMÄN PLATS

En allmän plats är ett område som i en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov och som ska vara tillgänglig för allmänheten.

Områden med användningen naturmark syftar till att bevara skog, vegetation och myrmark i dessa områden och har bedömts viktiga att reglera användningen av. Delar av naturmarken är placerad på Getvalens topp där inga pister eller liftar bedöms lämpliga eftersom terrängen är brant, därför bör också befintlig vegetation och träd bibehållas där. Andra delar inom planområdet som regleras med naturmark är utifrån identifierade naturvärden. På all planlagd naturmark regleras trädfällning och på naturmark i närhet till Vikbäcken regleras möjligheten till att anordna erosionsskydd.

För den allmänna platsen naturmark ska servitut bildas för att driva skötseln, med anledning av att den allmänna platsmarken har enskilt huvudmannaskap. Fastighetsindelningsbestämmelser i plankartan reglerar servitut och prövningen av bestämmelserna görs i planbeskrivningen under avsnitt *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

HUVUDMANNASKAP

Kommunen får, om det finns särskilda skäl för det, överlåta ansvaret för allmänna platser till enskilda (PBL 4 kap §7). Det ska tydligt framgå vilka avvägningar som gjorts samt vad huvudmannaskapet innebär för de som blir berörda. Särskilda skäl kan till exempel vara att området är avsett för bostadsbebyggelse som endast används under delar av året. Vid enskilt huvudmannaskap åligger ansvaret för allmän plats på fastighetsägarna gemensamt om inte annat anges.

Bebyggelsen inom och i anslutning till planområdet består till stora delar av en skidanläggning med tillhörande byggnader. Skidanläggningen drivs av ett enskilt företag och all naturmark inom planområdet är belägen på privata fastigheter. Inga kommunala åtaganden finns i området därav anser kommunen att det finns särskilda skäl som stödjer att huvudmannaskapet är enskilt. Det stämmer också överens med den tradition i området då allmän platsmark tillhörande skidanläggningen på och kring Åreskutan har enskilt huvudmannaskap.

Kommunen är inte huvudman för allmän plats. Detta regleras med planbestämmelse i plankartan.

KVARTERSMARK

Områden som redan idag används eller avses användas som skidbacke regleras med användningen skidområde med skidbackar och tillhörande teknik. Yta som idag består av släplift eller är avsedd att placera släplift på regleras med användningen skidlift med tillhörande teknik. Den södra liften (Vikliften) är befintlig och användningen bekräftar en befintlig markanvändning, även majoriteten av pistområdet är befintligt.

Motiv till detaljplanens regleringar

Detaljplanen innehåller regleringar för att uppnå detaljplanens syfte. Enligt Boverkets förordning om planbeskrivning (2020:8) ska kommunen motivera varje enskild reglering och lagra motivet digitalt. Nedan följer en lista på bestämmelser och deras motiv.

REGLERINGAR AV ALLMÄN PLATSMARK

ANVÄNDNINGSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Rubrik enligt Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5)

NATUR - Naturområde

Motiv: Områden som består av skog, fjäll eller våtmarksområde och som inte omfattas av skidnedfarter planläggs som NATUR då de inte ska inkluderas i användningen skidområde. Marken ska bibehållas och får ej bebyggas och syftar till att bibehålla stabilitet, infiltration och befintliga naturvärden.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Rubrik enligt Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5)

Fastighetsindelningsbestämmelser

a₃ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 3:12.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

a₄ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark samt anordnande av erosionsskydd till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 3:12 samt 3:13.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap samt att vid behov anordna erosionsskydd. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Rätten att uppföra erosionsskydd är av väsentlig betydelse för förmånsfastighet då denne genom skötselplan och exploateringsavtal åtagit sig att kontrollera erosion i Vikbäckens slänter. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

a₅ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 3:6, 3:12 samt 3:13.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

a₆ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 2:3.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

a₇ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 2:3 samt 2:4.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

a₈ - Servitut avseende rätt till skötsel av naturmark samt anordnande av erosionsskydd till förmån för Mörviken 1:75 som belastar Björnänge 3:13.

Motiv: Servitut avseende rätt för förmånsfastighet att sköta allmän platsmark natur med enskilt huvudmannaskap samt att vid behov anordna erosionsskydd. Planbestämmelsen är av väsentlig betydelse

för att sköta om naturmarken med betydelse för stabilitet, infiltrationsförhållanden och bibehållandet av naturvärden inom den allmänna platsen. Rätten att uppföra erosionsskydd är av väsentlig betydelse för förmånsfastighet då denne genom skötselplan och exploateringsavtal åtagit sig att kontrollera erosion i Vikbäckens slänter. Prövning enligt fastighetsbildningslagen görs under avsnittet *prövning av fastighetsindelningsbestämmelser*.

Utformning av allmän plats

Bestämmelse enligt Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan BFS 2020:6

Erosion₁ - Erosionsskydd får anordnas. (Begränsas av användningsgräns)

Motiv: Planbestämmelsen syftar till att i framtiden säkra att erosionsskydd får uppföras i Vikbäckens slänter. Kontroll av slänterna skall genomföras i enlighet med skötselplan och vid behov får erosionsskydd anordnas för att skydda ravinslänterna mot negativ påverkan av erosion.

träd₁ – Träd med ett stamomfång av mer än 6 cm på en höjd av 1,5 meter över marken, får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.

Motiv: Bestämmelsen syftar till att säkerställa att befintliga träd med rotsystem behålls inom ytorna där slänter finns mot Vikbäcken. Trädens rotsystem och undervegetation utgör ett naturligt skydd mot erosion/ras i slänterna. Planbestämmelsen kombineras med att marklov krävs för trädfällning, detta säkerställer att det är kommunen som gör bedömningen, i prövning om lov, om trädet är sjukt eller utgör en risk.

Erosion₁ - Erosionsskydd får anordnas.

Motiv: Erosionsskydd i slänter får anordnas vid behov.

Erosion₂ - Erosionsskydd ska finnas.

Motiv: Erosionsskydd förslagsvis i form av grovt krossmaterial ska finnas vid utlopp från trummorna, krossmaterial ska också anläggas på västra sidan av trummorna för att skydda slänterna från erosion vid höga vattenflöden.

Ändrad lovplikt

a₉ – Marklov krävs även för trädfällning. (Begränsas av användningsgräns)

Motiv: Begränsning av trädfällning inom naturmarken minskar risken för att avrinningsförhållanden och stabilitet förändras i området i effekt av avverkning. Området används inte som skogsbruk.

Planbestämmelsen kombineras med trädfällningsförbud för träd som är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.

Bedömningen om trädets status provas av kommunen i marklovet.

REGLERING AV KVARTERSMARK

ANVÄNDNINGSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Rubrik enligt Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5)

E₁ – Transformatorstation

Motiv: Säkerställer möjligheten att anlägga teknisk anläggning som behövs för att genomföra detaljplanen.

N₁ – Skidområde med skidbackar och tillhörande teknik. Inom planbestämmelsen ingår skidbackar och den teknik som behövs för att underhålla och drifta anläggningen. Även väg och byggnader för drift – och underhåll ingår i användningen. Byggnader som kompletterar skidområdet ingår också.

Motiv: Säkerställer användningen av skidområdet och regleras till skidbackar med tillhörande teknik.

N₂ - Skidlift med tillhörande teknik. Manöverhus och kontrollbyggnader som hör till liftarnas drift ingår i användningen.

Motiv: Säkerställer och reglerar liftarnas placering inom planområdet.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Rubrik enligt Boverkets föreskrifter om detaljplan (BFS 2020:5)

Begränsning av markens utnyttjande

Prickmark – Marken får inte förses med byggnad.

Motiv: Bestämmelsen reglerar att planområdet inte får förses med byggnader utöver de angivna byggrätterna. Motiveringen är att områdena inom området är känsliga ur geotekniska och naturvärdesperspektiv och att möjligheten till att uppföra byggnader inte prövats ytterligare.

Höjd på byggnadsverk

h_1 – Högsta nockhöjd är 4,5 meter.

Motiv: Byggrätter avsedda för byggnader tillhörande skidlift begränsas med hänsyn till landskapsbilden samt för att ytterligare laster inte utretts i området. Byggrätt avsedd för värmestuga begränsas med hänsyn till landskapsbild och ökad last med hänsyn till närliggande slänt.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u_1 – Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.

Motiv: Markreservat krävs för att säkra tillgängligheten till ledningar.

Skydd mot störningar

m_1 – Erosionsskydd ska finnas.

Motiv: Avgränsande dike längs med pistens riktning ska finnas i anslutning till serviceväg, detta för att vatten inte ska ledas över slänten mot Vikbäcken (österut). En ökad vattenföring i slänten kan öka risken för erosion mot bäcken och därför regleras skydd mot erosion genom avgränsande dike. Inom erosionsskyddet och bestämmelsen omfattas också diagonala diken i pisten som avleder vatten från östra pistkanten till västra.

Upphävande av strandskydd

a_1 – Strandskyddet är upphävt.

Motiv: Strandskyddet är upphävt. Skäl till att upphäva strandskydd motiveras genom att det behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området (7 kap 18c § 4 st MB).

a_2 – Strandskyddet är upphävt. (Avgränsas av användningsgräns)

Motiv: Strandskyddet är upphävt i liftgator. Skäl till att upphäva strandskydd motiveras genom att det behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området (7 kap 18c § 4 st MB).

Utformning

f_1 – Endast släplift.

Motiv: Reglerar marken som tillgängliggörs för skidlift till endast en släplift och begränsar utbyggnad av exempelvis stollift som skulle innebära större fundament och grundläggning än det som planerats för släpliften.

Utförande

b_1 – Marken ska vara genomsläpplig.

Motiv: Markens genomsläpplighet regleras med syfte att begränsa påverkan på marken som idag delvis består av myrmark och är födosöksområde för bland annat dubbelbeckasin i området. Hydrologin i marken påverkar förekomsten av föda och det är därför av vikt att marken förblir genomsläpplig. Bestämmelsen hindrar också möjligheten att nyttja liften under barmarkssäsong vilket också en del av syftet med planbestämmelsen.

b_2 – Marken får inte hårdgöras.

Motiv: Hydrologin i marken påverkar förekomsten av föda och det är därför av vikt att marken inte hårdläggs. Bestämmelsen hindrar också möjligheten att nyttja liften under barmarkssäsong vilket också är en del av syftet med planbestämmelsen.

Utnyttjandegrad

Bestämmelse enligt Boverkets allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan BFS 2020:6

e₁ – Största byggnadsarea är 40 m².

Motiv: Planbestämmelsen reglerar och bekräftar storleken på liftarnas tillhörande teknikbyggnader.

e₂ – Största byggnadsarea är 100 m².

Motiv: Planbestämmelsen reglerar byggrätten för föreslagen värmestuga och anpassas utifrån närhet till slänt och landskapsbild.

Villkor för lov

a₁₀ – Bygglov får inte ges för byggnader och anläggningar förrän erosionsskydd (m1) har kommit till stånd.

Motiv: Planbestämmelsen reglerar att erosionsskydd (m₁ i plankarta) för avrinningsområdet i den södra delen av planområdet, måste anordnas innan bygglov får ges för transformatorstation och skidlift med tillhörande lifthus. Bestämmelsen säkerställer att erosionsskydd finns på plats innan åtgärder genomförs.

a₁₁ – Marklov får inte ges för byggnader och anläggningar förrän erosionsskydd (m1) har kommit till stånd.

Motiv: Planbestämmelsen reglerar att erosionsskydd (m₁ i plankarta) för avrinningsområdet i den södra delen av planområdet, måste anordnas innan marklov får ges för åtgärder inom kvartersmark. Bestämmelsen säkerställer att erosionsskydd finns på plats innan åtgärder genomförs.

Ändrad lovplikt

a₁₃ – Marklov krävs även för åtgärder som påverkar markens genomsläpplighet.

Motiv: Att genomsläppligheten bibehålls eller inte försämras inom området är av vikt för dagvattenhanteringen inom området, därför krävs marklov för åtgärder som kan påverka denna. Marklov bör inte ges för åtgärder som väsentligt försämrar genomsläppligheten från dess nuvarande förhållanden och i enlighet med dagvattenutredningen.

Genomförandefrågor

FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR

RÄTTIGHETER

Flertalet servitut och ledningsrätter finns inom planområdet. Fastighetsförteckning kan begäras ut.

Servitut bör bildas för tillkommande åtgärder i samband med ett genomförande av planförslaget, exempelvis för serviceväg och åtgärder för dagvattenhantering, för rätt att anlägga och underhålla.

Fastighetsindelningsbestämmelser prövas i samband med upprättande av detaljplanen för rätt att sköta naturmark.

FASTIGHETSBILDNING

Om det behövs upprättar parterna separata överenskommelser om fastighetsbildning m.m. som reglerar erforderliga marköverföringar samt bildandet av nödvändiga rättigheter i samband med genomförandet av detaljplanen. Exploatören ansvarar för ansökan och bekostnar för förrättningar.

PRÖVNING AV FASTIGHETSINDELNINGSBESTÄMMELSER

Om en detaljplan reglerar indelningen av fastigheter och servitut ska villkoren i 3 kap. 1 § och 5 kap. 4 § 1 st. fastighetsbildningslagen prövas. Bestämmelser om rättighetsområden i en detaljplan är ett starkt redskap för att åstadkomma en viss rättighetsåtgärd i de fall där det bedöms som väsentligt att genomförandet sker på ett visst bestämt sätt. Med stöd av bestämmelser om rättighetsområde kan beslut fattas utan att berörda fastighetsägare är överens, förrättningar med så kallade tvångsinslag kan alltså bli aktuella.

Lämplighetsprövning av fastighetsindelningsbestämmelser för servitut för skötsel av naturmark samt dagvattenanläggning och erosionsskydd

Förslaget uppfyller villkoren för lämplig fastighetsbildning enligt 3 kap. 1-1a §§ och 5 kap. 4-5 §§ fastighetsbildningslagen (FBL). De överväganden som har gjorts framgår nedan. Inrättandet av fastighetsindelningsbestämmelser syftar till att åstadkomma rätt till att anlägga, underhålla och förnya anläggningar för dagvattenhantering, erosionsskydd samt för att möjliggöra en ändamålsenlig skötsel av

naturmark. Naturmarken bedöms nödvändig för att säkra de naturvärden som identifierats, hantera områdets dagvatten samt motverka erosion.

Rättighetsområdena i detaljplanen avser servitut för skötsel av naturmark, inklusive rätt att anlägga, underhålla och förnya anläggningar för dagvattenhantering och erosionsskydd till förmån för fastigheten Mörviken 1:75. Servituten belastar fastigheterna Björnänge 2:3, 2:4, 3:6, 3:12 samt 3:13. Servitutet säkerställer att verksamhetsutövaren på Mörviken 1:75 får tillgång till och rådighet över servitutsområdena för underhåll och drift.

Fördelarna bedöms överväga kostnaderna och de olägenheter som regleringen medför. Mörviken 1:75, Björnänge 2:3, 2:4, 3:6, 3:12 samt 3:13 är varaktigt lämpade för sina ändamål och förbli så även efter detaljplanens genomförande trots rättighetsområdets intrång.

TEKNISKA FRÅGOR

RÄDDNINGSTJÄNST

Till skidområdet tar sig räddningstjänsten via vägnätet närmast till Sadelns bostadsområde. För tillgång till skidsystemet vid olyckor är det, med hänsyn till terrängen, skoter eller helikopter som används för att på ett effektivt sätt få tillgång till området.

Tillhörande manöverhus till liftarna klassas för brandskydd som verksamhetsklass 1 – industri, kontor med mera. Det innebär att personer förväntas vara vakna, ha god lokalkännedom och har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet.

EKONOMISKA FRÅGOR

PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Exploatören bekostar planarbetet och alla kostnader kopplade till det.

PLANAVGIFT

Kommunen kommer inte ta ut någon planavgift i samband med bygglov, detta framgår av det planavtal som är tecknat med exploatör inför planarbetet. Planavgift är redan erlagd vid planläggningen.

ERSÄTTINGSANSPRÅK OCH INLÖSEN

Fastighetsägares rätt till ersättning bör regleras mellan exploatören och berörda fastighetsägare. Fastighetsägare till de belastande fastigheterna i utpekade servitut kan ha rätt att begära att exploatören som ansvarar för det enskilda huvudmannaskapet på allmän plats förvärvar äganderätt, nyttjanderätt eller annan särskild rätt till marken eller utrymmet enligt 14 kap. 15 § PBL.

DRIFT ALLMÄN PLATS

Ansvar för underhåll av naturmark ska ligga på förmånsfastigheten för reglerat servitut. Lämpligheten för att pröva bildande av servitut för skötsel av naturmark, prövas av kommunens mark – och exploateringsenhet.

GATUKOSTNADER

Inga allmänna vägar eller gator finns inom planområdet eller ansluts till området men genomförande av planförslaget medför anläggande av väg för drift – och underhåll. Vägen är en förlängning av befintlig serviceväg och är inte offentlig samt syftar till att användas för att drifta och underhålla liftar och transformatorstation inom planområdet. Exploatören ansvarar och bekostar anläggning och drift av vägen.

EL

Exploatören ansvarar för att avtala med elleverantören om uppgraderingar, påkoppling eller omläggningar krävs.

DAGVATTEN

Dagvattenhantering ska genomföras i enlighet med dagvattenutredningen och den geotekniska utredningen. Exploatören ansvarar för och bekostar genomförandet.

ORGANISATORISKA FRÅGOR

EXPLOATERINGSAVTAL

Innan detaljplanen antas ska, i enlighet med kommunens riktlinjer för exploateringsavtal (beslutade av Kommunfullmäktige 2015-12-08 §99), avtal tecknas mellan kommunen och exploatören angående genomförandet av planen. Exploateringsavtalet medför bland annat att planens genomförande säkerställs ekonomiskt samt att samordningen mellan exploatören och kommunen regleras avseende utbyggnaden av kvartersmark respektive allmän plats.

Exploateringsavtalet medför följande huvudsakliga kostnader och åtaganden för exploatören:

Kostnader

- Byggnation och projektering av allmän plats
- Byggnation och projektering av dagvattenåtgärder i enlighet med geoteknisk - och dagvattenutredning (Tyréns)
- Slutbesiktning av anläggningar för dagvattenhantering med förmån för planområdet. Anläggningar inom kvartersmark och naturmark och enligt de åtgärder som ska uppföras enligt dagvattenutredningen. Slutbesiktning ska utföras av oberoende besiktningsman.
- Garantibesiktning av anläggningar för dagvattenhantering inom kvartersmark och naturmark enligt bifogad dagvattenutredning och skötselplan. Garantibesiktningen utförs före garantitidens utgång av oberoende besiktningsman. Garantitiden är 5 år från den dag som anges i slutbesiktningen.

Övriga åtaganden:

- Hantering av dagvatten och naturmiljön i enlighet med genomförda utredningar och den skötselplan som upprättats för området.

KONSEKVENSER AV ATT DETALJPLANEN GENOMFÖRS MED STÖD AV EXPLOATERINGSAVTAL

- Befintliga och framtida fastighetsägare inom planområdet kan förvänta sig att slippa betala för de kostnader som exploatören åtagit sig att betala.
- Åtgärder som exploateringsavtalet hänvisar till i dagvatten - och geoteknisk utredning är till förmån för planförslaget och genomförs på kvartersmark. Åtgärder som föreslås på kvartersmark och annan fastighet än exploatörens måste godkännas från berörda fastighetsägare vilket gäller både för liftarna samt de åtgärder i utredningarna som exploateringsavtalet hänvisar till.
- Exploatören ansvarar och bekostar för anläggning, drift och underhåll av serviceväg inom planområdet.
- Konsekvenser av att dagvattenåtgärder ska genomföras enligt utredningarna är att de rekommenderade åtgärderna säkerställs genom exploateringsavtalet. Detta innebär att exploatören ansvarar för att bekosta och anlägga åtgärderna som rekommenderas.
- Om exploatören exempelvis går i konkurs, finns det en risk att kostnader för utbyggnad av allmän plats faller tillbaka på befintliga och framtida fastighetsägare. Kommunen bedömer risken som liten och åtagandena för den allmänna platsen naturmark är små då syftet är att bevara naturvärden och bidra med naturligt omhändertagande av dagvatten.
- När huvudmannskapet är enskilt och inte kommunalt finns alltid risk att standard på anordnande eller utbyggnad av allmän plats kan bli högre/lägre än önskat. Den allmänna platsen för naturmark i denna detaljplan ska inte byggas ut i större utsträckning utan i huvudsak skötas och bibehållas som naturmark. Eftersom den allmänna platsen naturmark inte syftar till att byggas ut främst ska skötas och underhållas, bedömer kommunen att standarden för skötsel inte avsevärt skulle förändras genom kommunalt huvudmannskap.

TIDPLAN

- Granskning sommaren 2024
- Antagandebeslut höst/vinter 2024

PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

- Dispens för fridlysta arter har beviljats.

- Anmälan/tillstånd om vattenverksamhet krävs för anläggande och byte av trummor i vattendrag med en medelvattenföring som är högst 1 kubikmeter per sekund kräver anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap Miljöbalken.
- Där planerad serviceväg korsar mindre vattendrag krävs anmälan om vattenverksamhet för nya trumlagen enligt 11 kap. 9 § miljöbalken.
- Prövning enligt fastighetsbildningslagen för de fastighetsindelningsbestämmelser som detaljplanen medför.
- Tillstånd för natura2000

UPPLYSNINGAR

ANVISNINGAR TILL BYGGLOV

Transporter:

- Allt material till Getvalsliften (utom toppstation) flygs ut för att undvika markskador från transporter genom terräng.
- Stockmattor används vid transporter/körning av tunga maskiner i skogs- och myrmark för att undvika markskador. Gäller ej i schaktad pist.

Naturmiljö:

- Marklov krävs för trädfällning på naturmark.
- Åtgärder ska användas för att förhindra dränage av rikkärr.
- Mark – och vegetationsskikt ska återställas efter ingrepp och åtgärder genomförts. Jordmassor återläggs i samma ordning som de togs upp och översta vegetationsskiktet återställs.
- Skogliga åtgärder ska genomföras utanför häckningstid för berörda fågelarter. Hänsynstid mellan 15 april – 10 augusti.
- All röjning och avverkning görs manuellt för att undvika markskador.
- Fältskikt och om möjligt buskskikt lämnas vid röjning i hänsynsområden för dubbelbeckasin (se bifogad skötselplan)
- Barmarkskörning är förbjudet i hänsynsområden för dubbelbeckasin (se bifogad skötselplan)
- Liftstolpar i Getvalsliften ska placeras ut på så torr mark som möjligt för att undvika påverkan på markvatten i utpekade och eventuella spelplatser för dubbelbeckasin.

Vattenmiljö:

- Slutbesiktning av anläggningar för dagvattenhantering med förmån för planområdet.
- Krossdike ska anläggas parallellt - och i ovankant med ny serviceväg. För del av serviceväg som förlängs i befintlig pist i samband med exploateringen, föreslås diket kunna löpa utmed ovankant av pisten istället då det ej lämpar sig med ett långsgående dike mitt i pisten. Detta innebär att all avrinning uppströms servicevägen leds in i diket. Dikena föreslås anläggas med bergkross för att skapa stabilitet genom att bromsa flödet och minska risken för erosion. Vid låga flöden uppnås även viss rening av vattnet då detta på ställen där diket underlagras av jordtäcke har möjlighet att sippra ned genom bergkrossen och infiltrera i jordtäcket.
- Trummor behöver anläggas genom planerad förlängning av serviceväg för att säkra rinnvägarna. Dessa föreslås anläggas intill krossdike utmed nya servicevägens överkant, så att tillrunnet vatten kan ledas förbi under vägen och på så sätt minska erosion på nya vägen. Det relativt täta avståndet mellan trummorna som dagvattenutredningen föreslår möjliggör en fortsatt tillrinning av yt-avrullet vatten till våtmarken nedströms nya servicevägen, så naturliga vattennivån i våtmarken bättre kan bibehållas efter exploatering. Dimensionerade flöden för nya trummor redovisas i sin helhet i dagvattenutredningen.
- Installationen av fundamenten för liftstolparna och liftstationerna bör göras på plintar med bäring på fast mark eller berg så att vatten kan strömma fritt i våtmarken. Installationen medför att vatten inte behöver ledas bort vid schakt och grundläggning.
- Minimera blottlagda ytor och upplagda massor under byggnationstiden för att minska avrinning.
- Avverkning bör göras manuellt för minimal påverkan på mark samt minska risken för ras och slamströmmar.

- Vid markarbeten i anslutning till mindre vattendrag och befintliga rinnvägar inom planområdet anläggs tillfälliga kulvertar eller fysiska barriärer i syfte att skydda vattendraget. Skyddet ska vara på plats innan byggnations påbörjas.
- Befintliga sedimentfällor längs med Vikbäcken och dess tillflöden bedöms ha positiv påverkan på förhållandena i bäckfåran och intilliggande slänter.

Geoteknik:

- Arbeten ska utgöras under torrperiod juni – augusti.
- Grundläggning ska utföras frostfritt (cirka 2 meter grundläggningsdjup alternativt frostisolerat) och under frostfria förhållanden.
- I Vikbäckens ravinslänter ska inga laster placeras.
- Grundläggning av kontrollbyggnader och fundament till liftstolpar rekommenderas utföras på naturligt lagrad morän eller berg, efter avlägsnande av torv, mulljord och fyllning samt utföras frostfritt och på frostfria förhållanden.
- Hänsyn i samband med eventuell borttagning av vegetation där vegetationen kan behöva ersättas med erosionsskydd, framför allt i branta slänter.
- Serviceväg byggs i marknivå, bergkross rekommenderas så att vatten kan passera väggroppen.
- Inga schakter bör utföras i befintliga slänters fot utan vidare utredning hur det påverkar stabiliteten.
- Framschaktade ytor ska erosionsskyddas väl. För fundamentschakt och andra ytor återanvänds ytavtäckning som erosionsskydd och för återetablering av vegetation.

Planeringsunderlag

KOMMUNALA PLANERINGSUNDERLAG

DETALJPLANER

Planområdet omfattas inte av någon detaljplan sedan tidigare.

GRUNDKARTA

För området har en grundkarta upprättats som är inmätt och upprättad i enlighet med Lantmäteriets föreskrifter.

ÖVERSIKTSPLAN

I den kommuntäckande översiktsplanen (ÖP) för Åre kommun, antagen juni 2017, framgår riktlinjer som efterföljande detaljplaner bör följa. Inriktningarna för turistverksamhet med tillhörande liftar och pister berörs främst genom översiktsplanens riktlinjer för att göra turismen mer utvecklingsbar och attraktiv genom att skapa året – runt- fokus. Ett mer varierat innehåll av turism förespråkas för att skapa möjligheter att locka människor till kommunen året runt.

I ett föränderligt klimat bör kommunen arbeta för att främja verksamheter som breddar och diversifierar besöksnäringen både socialt- och miljömässigt hållbart. Översiktsplanen beskriver också att Åredalen fortsättningsvis bedöms ha en stor utvecklingskapacitet inom både vinter – och sommarturism.

Besöksnäringen i Åre karaktäriseras i många fall som en areell näring eftersom den är platsbunden och använder geografiska resurser för att nå avkastning. Skidåkning och cykling är aktiviteter som särskilt nyttjar de geografiska resurserna för att bedrivas.

Särskilt för liftar lyfter översiktsplanen att nya liftar inte bör anläggas i områden med särskild risk för ras, skred och slamströmmar. Översiktsplanen betonar att det är positivt om planering av liftar och pister sker i anslutning till bebyggelse som kan nyttja lift – och skidsystemet utan att behöva transportera sig längre sträckor. Vid planering av liftar ska också hänsyn tas till liftens tillgänglighet.

Översiktsplanen pekar ut Vikbäcken som ett vattendrag med dålig ekologisk status. Bäckens som rinner genom delar av planområdet är ett avrinningsområde vars recipient är Åresjön. Fysiska förändringar av

vattenmiljön har uppdagats i bland annat Åresjön till följd av verksamheter inom avrinningsområdena exempelvis skidbackar och exploateringar av bebyggelse.

UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 5 § MILJÖBALKEN (1998:808)

En undersökning om betydande miljöpåverkan genomfördes i tidigt skede för att avgöra om detaljplanens genomförande kan innebära en sådan betydande miljöpåverkan att en miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram.

I planarbetets samrådsskede konstaterades det att planförslaget kunde antas innebära betydande miljöpåverkan (6 kap. MB). Det betyder att det ska genomföras en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB), där relevanta miljöaspekter behandlas. I MKB ska en utbyggnad enligt planförslaget jämföras med relevanta alternativ.

En strategisk miljöbedömning ska dock alltid upprättas om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för att anlägga nya skidbackar och skidliftar med tillhörande anläggningar (PBL 4 kap. 34 § 3p).

På uppdrag av Åre Kommun har Sigma Civil AB upprättat en MKB för planförslaget daterad 2023-04-28, reviderad 2024-05-03 och aktualiserad 2024-11-01. Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på de miljöaspekter där risk för betydande miljöpåverkan förelåg utifrån undersökningen om betydande miljöpåverkan och avgränsningssamrådet med Länsstyrelsen. Miljökonsekvensbeskrivningen utgår från de utredningar som tagits fram för detaljplanens upprättande och finns att läsa i sin helhet som en del av samtliga planhandlingar.

MKBn redovisar planförslagets och nollalternativets konsekvenser på de berörda miljöaspekterna naturmiljö, vattenmiljö och geotekniska risker. Utifrån bedömningarna i MKB och utförda utredningar, gör kommunen bedömningen att detaljplanens genomförande inte medför betydande miljöpåverkan.

En sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen kan läsas nedan.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Avgränsningssamråd

För att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska vara lämplig och fokusera på de betydande miljöaspekterna har avgränsningen samrått med Länsstyrelsen.

MKBn har avgränsats till att behandla följande miljöaspekter:

- **Naturmiljö**, med avseende på sammansättning av växtarter/växtsamhällen och djurarter, påverkan på hotade djur – eller växtarter, artskydd och natura2000.
- **Vattenmiljö**, med avseende på dagvatten, sedimentationsförhållanden, yt – och grundvattenkvalitet (MKN), förändringar i flöde, riktning och/eller strömförhållanden
- **Geotekniska risker** med avseende på ras och skred.

Aspekter som berör planen men som inte behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen då de inte bedömts vara av betydande miljöpåverkan är:

- **Strandskydd** – I sydöstra delen genomskärs planområdet av Vikbäcken, som omfattas av strandskydd. Detaljplanens intentioner motverkar inte strandskyddets syften vad gäller bevarandet av goda livsvillkor för djur- och växtlivet eller allmänhetens tillgång till strandområden. I samband med planläggning upphävs strandskyddet för dal- och toppstationer och eventuell värmestuga.
- **Friluftsliv** – Planområdet ligger inom ett område som omfattas av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. MB. Detaljplanens intentioner bedöms inte påverka befintliga leder och stigar, i stället ökar tillgången till ett vinterbaserat friluftsliv.

- **Rennäring** – Planområdet ligger inom vinterbetesmarkerna för Kall sameby. Rennäringen är en aspekt som kan påverkas av de samlade effekterna från pågående planering i och omkring Åredalen. Bedömningen är dock att avsikterna för rådande detaljplan inte medför betydande miljöpåverkan med hänsyn till att exploateringen inte utvidgar användningen för skidområdet då liftar – och pister anläggs inom ianspråktaget område för Sadeln.
- **Arkeologi** – Två lämningar finns identifierade inom planområdet, dessa är gruvhål och klassade som övriga kulturhistoriska lämningar. Efter avstämning med Länsstyrelsen i Jämtlands län (2022-10-07) bekräftades informationen att det innebär att de inte är skyddade i kulturmiljölagen, dock att de bör visas hänsyn i form av att undvika/minimera ingrepp i dem. Direkt väster om planområdet finns två obekräftade uppgifter om en fäbod och ett område med skyttevärn (SoH 251984 och SoH231935). Dessa finns registrerade i Skogsstyrelsens register Skog och historia och bedöms inte beröras av detaljplanens intentioner.

Alternativbeskrivning

Vikliftens placering följer tidigare liftgata där den är skyddad mot vind, men också gör minst påverkan på naturmiljön. Getvalsliftens placering är bestämd utifrån läge med lägre vindstyrka och där toppstationen kan placeras på en flackare yta i terrängen. Då liftarna är en del av SkiStars vädersäkringsprojekt och syftar till att öka kapaciteten i skidsystemet är de beroende av befintliga skidliftars (Sadelexpressen och Fjällgårdsexpressen) placering. Detta gör att placeringen av de två släpliftarna är beroende av både terrängen inom planområdet och befintlig struktur och gör att alternativa placeringar är få.

Miljöaspekterna som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) har bedömts utifrån två alternativ:

Nollalternativ:

I nu aktuellt fall innebär nollalternativet att den pågående verksamheten i området fortsätter i nuvarande omfattning, men att ytterligare exploatering enligt detaljplanens intentioner uteblir. Planområdet är inte detaljplanlagt sedan tidigare, men ändå kan en viss ökning av turism till området förväntas med hänsyn till planprogrammet för Björnen (som omfattar området öster om aktuellt planområde). Detta kan medföra en ökad störningspåverkan på naturmiljöerna. Fysiska ingrepp så som schaktning, avverkning och andra typer av åtgärder uteblir i dessa naturmiljöer. Ökade flöden förväntas i takt med klimatförändringarna, vilket kan ge konsekvenser i form av erosion, skred och ökade sedimenttransporter till Vikbäcken och Åreälven (Natura 2000).

Planförslag:

Planens syfte är att pröva markens lämplighet för två släpliftar och nya pister på angivna fastigheter. Vikliften, den södra liften, har återuppbyggs i Sadelliftens tidigare liftsträckning. Getvalsliften (den norra liften) ska placeras på mark som inte är ianspråktagen och där skog behöver avverkas för att möjliggöra byggnation.

Naturmiljö

Sakområde	Nollalternativets konsekvenser	Planförslagets konsekvenser
Naturmiljö	Måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser

Figur 2. Bedömning av nollalternativ och planförslagets konsekvenser för naturmiljön.

I ett nollalternativ tillkommer ingen utveckling enligt detaljplanens intentioner, men störning på fågellivet och markslitage påverkar fortsatt naturmiljön i området i och med det höga året runt-brukandet av Åreskutan som helhet, med pister, liftgator och cykelleder. Påverkan i form av ökad mänsklig aktivitet i området bedöms vara gynnsam för de arter som växer där idag då dessa är knutna till hävdade miljöer med viss störningsregim.

Vikbäcken och tillrinnande mindre vattendrag påverkas även i nollalternativet av olika verksamheter, såväl skidverksamhet som bostadsområde och äldre jordbruk/skogsbruk. Framför allt kulvertering och vandringshinder, men även grumlingspåverkan från omkringliggande hårdgjorda ytor och blottlagd jord.

Ingen schaktning eller skogliga åtgärder kommer att utföras i ett nollalternativ, varför ingen påverkan bedöms ske på bevarandestatusen avseende de skogliga arter som omfattas av artskyddsförordningen inom planområdet.

Sammanfattningsvis hyser planområdet höga naturvärden, men nollalternativets effekter från pågående verksamhet bedöms som små. Nollalternativet bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön.

Planens påverkan på naturmiljön är mycket begränsad. Inom planområdet har fem naturvärdesobjekt Klass 2 Högt naturvärde identifierats bestående av gräsmarker och rikkärr. Dessa områden ligger i ett redan hårt exploaterat fjällområde med befintliga pister, liftgator och cykelleder och många av de identifierade naturvärdena inom de inventerade naturvärdesobjekten är knutna till hävdade miljöer som är formade av mänsklig aktivitet, däribland gräsmarker där flertalet naturvårdsarter observerats. Fler av de identifierade naturvårdsarterna gynnas av en viss störningsregim och arterna skulle inte förekomma utan regimen.

Fyra av de fem identifierade naturvärdesobjekten avser rikkärr som är hydrologiskt känsliga områden. Vid en exploatering som innefattar markstörning exempelvis schaktning eller grävning skulle rikkärrsmiljöerna kunna bli torrare om mikroklimatet och hydrologin förändras. Det skulle kunna påverka arter och habitat knutna till dessa miljöer negativt. Planen medför endast ett mindre grävjobb inom ett rikkärr i delområde C4, men i övrigt utförs inga andra arbeten som kan medföra påverkan. Vid schakt i delområde C4 ska åtgärder för att förhindra dränage av rikkärren genomföras och det översta marklagret återställas efter genomfört arbete. På det sättet bedöms rikkärrens vattenregim bibehållas samtidigt som floran bevaras på platsen. Planförslaget har omhändertagit dessa hänsynsåtgärder.

Inventeringen av Vikbäcken visar att grumling och kulvertering påverkar naturvärdena i bäcken. Vikbäcken hyser högre naturvärden i de övre delarna av vattendraget, bland annat inom planområdet, där påverkan från den omgivande miljön är mindre. För att bevara de högsta identifierade naturvärdena bör ingrepp i anslutning till Vikbäcken undvikas i bland annat naturvärdesobjekt 3 som ligger inom området för detaljplanen. Planen medför inte någon påverkan på bäcken till följd av de anläggningar som uppförs.

Inom planområdet förekommer arter som omfattas av artskyddsförordningen, däribland fåglar, kärlväxter och vanlig groda. En artskyddsutredning har genomförts (Sweco, 2023) för att avgöra om förekommande arter påverkas på ett sätt som står i strid med skyddet. I utredningen konstateras att planförslaget inte bedöms påverka den kontinuerliga ekologiska funktionen för de aktuella fågelarterna eftersom tillräckligt med funktionella livsmiljöer finns i omgivningarna även efter genomförda avverkningar. Avverkningarna motsvarar cirka två hektar. Om inga skogliga åtgärder, så som avverkning, sker under de aktuella fåglarnas häckningstid (hänsynsperiod 15 april-10 augusti) är bedömningen att inga ägg, ungar eller vuxna individer av fågelarter skadas vid etablering av verksamheten.

Avseende påverkan på dubbelbeckasinen görs bedömningen att arten på lokal och regional nivå har en tillfredsställande populationsnivå i och med att populationen varit stabil under en längre tid och för att det inte förekommer några hot som riskerar att den inte långsiktigt kan finnas kvar inom sitt naturliga utbredningsområde (Sweco, 2024).

Utifrån tillgängligt underlag bedömer Sweco att den planerade verksamheten inte riskerar att påverka spelplatserna negativt, vare sig under anläggningsskedet eller efter att verksamheten tagits i drift. Vidare görs bedömningen att den kontinuerliga ekologiska funktionen inte kommer att påverkas av planerad verksamhet. Den planerade verksamheten riskerar heller inte att påverka artens livsmiljöer intill planerad verksamhet och därmed inte heller försvåra förutsättningarna för populationen att bibehålla en tillfredsställande populationsnivå i framtiden. Bedömningen görs med kunskap om att dubbelbeckasinen inte är särskilt störningskänslig och det finns många spelplatser där stor mänsklig påverkan kan påvisas och att landets mest kända spelplats ligger i en slalombacke bekräftar detta. Vid lokalen på Getvalen kommer ingen direkt påverkan att ske. Vid spelområdena vid den planerade Getvalsliften kommer ingen schaktning, dikning

eller annan markpåverkan ske i eller i anslutning till liftgatan. Varken temporära eller beständiga förändringar utöver smärre avverkning/slyröjning kommer därför att påverka spelplatsen under anläggningsfasen eller den framtida driften. Att inga skogliga åtgärder eller anläggning av lift kommer att utföras under tiden 15 april - 10 augusti innebär att det inte finns någon risk att störa dubbelbeckasinens spel under anläggningsskedet. Den fortsatta driften av liften kommer framför allt inte aktivt störa spelet då liftarna och verksamheten är stängda under spelperioden. Därmed bedöms inte verksamheten riskera att aktivera förbudsbestämmelserna i Artskyddsförordningen (Sweco, 2024).

Igenväxning av kärlväxters livsmiljöer bedöms vara den främsta anledningen till att kärlväxter rödlistas. Upphörd hävd och aktiv igenplantering av tidigare öppna miljöer bedöms vara några av orsakerna till igenväxningen. Den planerade etableringen kommer innebära ett upprätthållande av öppna miljöer vilket gynnar gräsmarksarterna inom planområdet. Enstaka växter kan komma att grävas upp. Som hänsynsåtgärd föreslås att samtliga schaktningar och grävningar i första hand undviker de platser där arter påträffats i enlighet med utförd naturvärdesinventering och i andra hand återställer marken efter grävning och schaktning så att jordmassor återläggs i samma ordning som de togs upp och att det översta vegetationsskiktet återställs med bibehållet rotskikt och bevarad fröbank. På så vis kan förutsättningarna för växtförekomsten återställas efter grävning. Planförslaget har omhändertagit dessa hänsynsåtgärder.

Den kontinuerliga ekologiska funktionen för kärlväxter belägna inom planområdet bedöms inte påverkas negativt av detaljplanens genomförande. Bevarandestatusen på lokal, regional eller nationell nivå bedöms därmed inte påverkas för någon av kärlväxterna, detta baserat på förekomster och hotbild lokalt och regionalt.

I ett kärr mellan två skidnedfarter har vanlig groda observerats. Inga öppna vattenspeglar eller vattendrag kommer att påverkas och miljön i områden för födosök kommer inte att påverkas negativt. Den kontinuerliga ekologiska funktionen för vanlig groda bedöms inte påverkas negativt av detaljplanens genomförande. Bevarandestatusen på lokal, regional eller nationell nivå bedöms därmed inte påverkas.

Sammanfattningsvis är naturmiljön inom planområdet och Åreskutan som helhet påverkad av och anpassad till den pågående turismen. Planförslaget bedöms inte utgöra någon stor negativ påverkan på de identifierade naturvärdesobjekten inom planområdet. För vissa gräsmarksanknutna miljöer och arter bedöms ett visst markslitage eller störning snarare vara gynnsamma för spridning och överlevnad. För skogslevande arter bedöms föreslagna hänsynsåtgärder innebära att de inte påverkas mer än tillfälligt av ett genomförande av planen.

Avseende de observerade arter som omfattas av artskyddsförordningen är bedömningen att den planerade exploateringen inte har någon negativ påverkan på arternas lokala, regionala eller nationella bevarandestatus eller livsmiljöernas kontinuerliga ekologiska funktion, förutsatt att föreslagna skyddsåtgärder avseende avverkning av skog (hänsynstid under häckning) och att eventuell schaktning tar hänsyn till områden där observerade kärlväxter förekommer.

Sammanfattningsvis hyser planområdet höga naturvärden, men planförslagets effekter bedöms som små. Nollalternativet bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser för naturmiljön.

Vattenmiljö

Sakområde	Nollalternativets konsekvenser	Planförslagets konsekvenser
Vattenmiljö	Måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser

Figur 3. Bedömning av nollalternativets och planförslagets konsekvenser för vattenmiljön.

I ett nollalternativ uteblir en exploatering enligt detaljplanens intentioner. Ökade flöden kan förväntas i takt med klimatförändringarna, vilket kan ge konsekvenser i form av erosion, skred och ökade sedimenttransporter till Vikbäcken och Åreälven (Natura-2000). Flödesberäkningarna visar att flödet från planområdet ökar något i ett framtidsscenario av den klimatkraft som använts (1,25). I den geotekniska utredning som utförts för området framgår dock att området översiktligt bedöms ha tillfredställande stabilitet med få tecken på jordrörelser. Åtgärder kan behöva vidtas för att motverka effekten av de ökade flödena. Dessa förutsättningar, tillsammans med att det idag inte finns någon föroreningsproblematik i området samt att det sedan tidigare har installerats sedimentfällor i Vikbäcken, minskar risken för negativ påverkan på MKN för Vikbäcken avseende bland annat genom att minimera påverkan från sedimenttransport.

I ett nollalternativ påverkas Vikbäcken fortsatt av underhåll och drift av de befintliga anläggningar som krävs för verksamheten, till exempel sedimentationsfällor och trummor. Vattenuttaget från Åresjön för snöstillverkning kommer att fortgå.

Sammanfattningsvis hyser planområdet höga värden för vattenmiljön, men nollalternativets effekter bedöms som små. Nollalternativet bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser för vattenmiljön.

Planförslagets bedöms i utförd dagvattenutredning (Tyréns, 2024) ha liten påverkan på dagvattenflöden som uppstår inom området då relativt små förändringar av markanvändningen görs. Föreslagen dagvattenhantering säkerställer rinnvägar från planområdet under vägen till Vikbäcken och ser därmed till att befintliga och planerade byggnationer inom, i anslutning till och nedströms undersökningsområdet inte riskerar att drabbas av skador på grund av ytlig avrinning. Åtgärder föreslås vidtas för att minimera sedimenttransport till recipienten, bland annat genom att anlägga krossdike längs ovankant på planerad ny serviceväg, ny sedimentfälla, nya trummor, minimera andelen blottlagda ytor och upplagda massor under byggnation samt att avverkning sker manuellt för minimal påverkan på mark och därmed minska risken för erosion och slamströmmar. Planförslaget har omhändertagit dessa lösningar.

I den geotekniska utredning (Tyréns, 2024) som upprättats inom ramen för detaljplanen rekommenderades att Vikbäckens ravinslänter, som gränsar mot Sadel- och Getvalsområdet, planläggs som naturmark för att säkerställa att vegetationen bevaras, avrinningsförhållandena inte påverkas negativt och att laster inte placeras där. Planförslaget har omhändertagit dessa rekommendationer och planlagt Vikbäckens ravinslänter som naturmark. Vidare rekommenderades uppföljning av eventuell sedimenttransport och erosion i Vikbäckens ravinslänter. Befintliga och planerade trummor och sedimentfälla i Vikbäcken samt erosionsutsatta slänter i och i anslutning till Vikbäckens ravin ingår i en skötselplan upprättad för området. Genom att planlägga ravinslänterna som naturmark i plankartan samt vidta föreslagna åtgärder bedöms planen på ett tillfredsställande sätt minska risken för erosion med efterföljande slamströmmar i Vikbäcken.

Planerad exploatering bedöms inte påverka grundvattenbildningen i området, detta då exploateringen endast medför en smärre hårdgöring av marken inom pister och liftgator. Servicevägen, som även kommer att utgöra påstigningsområde för Getvalsliften, anläggs med genomsläppligt material. Påstigningsområdet för Getvalsliften är beläget i en myrmark med ytligt grundvatten där utskiftning av torv och återfyllnad med krossmaterial kan behövas. Påverkan på grundvattennivåer under anläggningsskedet bedöms bli högst lokal och exploateringen bedöms inte leda till någon permanent förändring av grundvattennivåerna.

Enligt genomförda föroreningsberäkningar (Tyréns, 2024) bedöms inte föreslagen exploatering försämra Vikbäckens ekologiska status och inte heller påverka möjligheten för Vikbäcken att uppnå fastställda

miljökvalitetsnormer. Den biologiska kvalitetsfaktorn "Fisk" är klassad som måttlig. Planförslaget bedöms inte medföra någon försämring av denna kvalitetsfaktor och kommer heller inte utgöra något hinder för en framtida förbättrad status av denna kvalitetsfaktor.

De hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna "Konnektivitet" och "Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag" är klassade som dåliga. Planförslaget bedöms inte medföra någon försämring av denna kvalitetsfaktor och kommer heller inte utgöra något hinder för en framtida förbättrad status av denna kvalitetsfaktor. Den planerade sedimentfällan anläggs vid Vikliftens dalstation och kommer inte ytterligare påverka Vikbäckens konnektivitet.

Planförslaget bedöms inte bidra till någon negativ påverkan avseende Åreälven (Natura 2000), givet att de föreslagna åtgärderna för minskad sedimenttransport från planområdet till Vikbäcken vidtas och försämrar inte heller den fördjupade bevarandeplanens möjligheter att nå uppställda mål och delmål. Detta bekräftas också i den utredning som utförts inom ramen för ansökan om Natura 2000-tillstånd för planerad verksamhet inom detaljplanen (Sweco, 2024). Planförslaget medför inget ökat uttag av vatten från Åresjön för snötilverkning jämfört med nuläge och nollalternativ.

Sammanfattningsvis hyser planområdet höga värden för vattenmiljön, men planförslagets effekter bedöms som små. Planförslaget bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser för vattenmiljön.

Geoteknik:

Sakområde	Nollalternativets konsekvenser	Planförslagets konsekvenser
Geotekniska risker	Marginella konsekvenser	Marginella konsekvenser

Figur 4. Bedömning av nollalternativets och planförslagets konsekvenser för geoteknik.

I ett nollalternativ uteblir en exploatering enligt detaljplanens intentioner, varpå aktiviteter som innebär ett ökat markslitage och störningar uteblir inom planområdet, ökad turism inom Åreskutan som helhet kan dock vara att förvänta. Mildare klimat, ökade flöden och erosion är knutet till pågående klimatförändringar, men i den geotekniska undersökning som utförts framgår att området översiktligt bedöms ha tillfredsställande stabilitet och det har inte observerats några tecken på storskalig instabilitet i berg som skulle kunna indikera risk för bergskred. I ravinslänterna ner mot Vikbäcken står slänterna i sin ungefärliga rasvinkel. Detta innebär att de är stabila under rådande förhållanden, men om förutsättningarna ändras finns inga säkerhetsmarginaler mot ras. I ett nollalternativ avverkas inte några träd, vilket är fördelaktigt för området då borttagande av växtlighet kan påverka markens stabilitet.

Sammanfattningsvis är risken för ras och skred i ett nollalternativ liten och nollalternativets effekter bedöms som små. Nollalternativet bedöms innebära marginella negativa konsekvenser avseende risken för ras och skred.

Utifrån utförda stabilitetsberäkningar bedöms planområdet ha tillfredsställande stabilitet för den verksamhet som planeras. Den sammantagna tillståndsbedömningen av planområdet är att det i allmänhet råder gynnsamma förhållanden bland annat utifrån att det är ett vegetations- och skogbeklätt område i huvudsakligen jämn lutning med få tecken på jordrörelser. Både Vikliften och Getvalsliften ligger inom ett område där stora delar av terrängen ligger med 2–17° lutning, vilket får anses som fördelaktigt för planerad markanvändning då stabilitet generellt bedöms som tillfredsställande för områden flackare än 17°. Det har inte observerats några tecken på storskalig instabilitet i berg som skulle kunna indikera risk för bergskred. Det bedöms inte heller sannolikt att bergras och blocknedfall kan nå planerad anläggning. Vegetation och markens ytskikt kommer att i största möjliga mån att bevaras för att minimera skador och risk för erosion.

Utförda beräkningar visar att tydliga restriktioner bör införas avseende naturmark på plankartan (slänterna belägna sydöst), detta på grund av en låg säkerhetsfaktor. Den låga säkerhetsfaktorn är acceptabel eftersom

områdena inte ska nyttjas för andra ändamål än just naturmark (Tyréns, 2024). Restriktionerna bör omfatta att marken inte får belastas, att ingen vegetation tas bort och ingen förändring får göras av avrinningsförhållandena eller annat inom områdena just klassade som naturmark. I ravinslänterna ner mot Vikbäcken står slänterna i sin ungefärliga rasvinkel, vilket innebär att de är stabila under rådande förhållanden, men vid ändrade förutsättningar finns inga säkerhetsmarginaler mot ras (Tyréns, 2024). Planen har omhändertagit dessa rekommendationer. Plankartan utformas med naturmark i Vikbäckens västra slänter mot pistområdet. På naturmarken finns bestämmelse om att erosionsskydd får anordnas. För övriga områden visar utförda stabilitetsanalyser att planområdet uppfyller ställda krav på stabiliteten (Tyréns, 2024).

Planlagd värmestuga gränsar till ravinen för Vikbäcken som passerar öster om området. Det rekommenderas att planerad värmestuga placeras 15 meter från släntrönet för att uppnå erforderlig säkerhetsfaktor. Planen kommer att möjliggöra för värmestuga med ett minsta avstånd på 15 meter från slänt. Vid en inventering av planområdet fanns inga tecken på nutida ras eller skred (Tyréns, 2024). Utanför planområdet, cirka 200 meter nedströms Vikbäcken, observerades dock ett ytligt skredärr på ravinens östra sidoslänt, vilket belyser betydelsen av att inte öka förutsättningarna för skred i branta slänter med erosionskänsliga jordarter.

Identifierade områden med "flytjord" bedöms inte ha någon inverkan på risken för skred idag, detta utifrån att dessa formationer uppkommit för flera tusentals år sedan och därefter antagit motsvarande egenskaper som kringliggande moränjordar. Detta betyder att flytjorden inte är mera erosionsbenägen eller skredbenägen än jorden runt om. Förutsättningar för slamströmmar finns i Vikbäckens ravin, men det bedöms osannolikt att jordmassor från en slamström ska påverka planområdet och om föreslagna åtgärder implementeras bedöms inte heller den planerade anläggningen orsaka några ökade risker för områden nedströms planområdet.

Siltmorän är erosionsbenäget material och hänsyn behöver tas till detta. För att bibehålla stabiliteten i planområdet är det sammanfattningsvis viktigt att befintliga grundvatten- och avrinningsförhållanden bibehålls så långt som möjligt och inga koncentrerade flöden bör ledas över befintliga slänter. All byggnation bör utföras på ett sådant sätt och med sådana material att störningen på vatten- och grundvattenrörelser hålls så liten som möjligt. Inga större schakter bör utföras i befintliga slänters fot utan vidare utredning hur detta påverkar stabiliteten. Befintlig ytvegetation bör så långt som möjligt bibehållas och framschaktade ytor skall erosionsskyddas väl.

Sammanfattningsvis är risken för ras och skred liten i planförslaget och effekterna bedöms som små. Planförslaget bedöms innebära marginella negativa konsekvenser avseende risken för ras och skred.

Samlad bedömning:

Sakområde	Nollalternativets konsekvenser	Planförslagets konsekvenser
Naturmiljö	Måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser
Vattenmiljö	Måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser
Geotekniska risker	Marginella konsekvenser	Marginella konsekvenser

Inga konsekvenser	Marginella konsekvenser	Små konsekvenser	Måttliga konsekvenser	Stora konsekvenser	Mycket stora konsekvenser	Positiva konsekvenser
-------------------	-------------------------	------------------	-----------------------	--------------------	---------------------------	-----------------------

Figur 5. Miljökonsekvensbeskrivningens samlade bedömning för de sakområden som antagits kunna medföra betydande miljöpåverkan. Konsekvensskalan presenteras från inga konsekvenser till och med positiva konsekvenser.

Planförslaget och nollalternativet medför *marginella till måttliga konsekvenser* för bedömda miljöaspekter. Skillnaden består främst i att planen medför vissa, om än begränsade, ingrepp i natur- och vattenmiljö samt bidrar till en generellt högre aktivitet i området till följd av ökad kapacitet i skidsystemen.

Planförslaget och nollalternativet bedöms innebära *måttliga negativa konsekvenser* för naturmiljön. Det som skiljer de två alternativen åt är främst att planförslaget medför avverkning av skog samt att schaktning kan

påverka fridlysta kärlväxter lokalt. Bedömningen är dock att bevarandestatusen för skyddade djur- och växtarter inte påverkas på lokal, regional eller nationell nivå om de miljöåtgärder som föreslås vidtas.

Planförslaget och nollalternativet bedöms innebära *Måttliga negativa konsekvenser* för vattenmiljön. Planerad exploatering har liten påverkan på dagvattenflöden som uppstår inom området och befintliga dagvattenlösningar bedöms tillräckliga även vid ett genomförande av planen förutsatt att dessa underhålls. Åtgärder för att minimera sedimenttransport under byggnation föreslås då risken är extra stor för avrinning från blottlagda ytor. En skötselplan har upprättats som syftar till att exploatören åtar sig att kontrollera de dagvattenåtgärder som föreslagits.

Avseende geotekniska risker bedöms det i planförslaget och nollalternativet uppstå *Marginella negativa* konsekvenser. Konsekvenserna som kan uppstå består främst av erosion och materialtransport under byggnation eller i samband med högre vattenflöden till följd av regn eller snösmältning. Planområdet bedöms dock ha tillfredsställande stabilitet för den verksamhet som planeras och det har inte observerats några tecken på storskalig instabilitet i berg som skulle kunna indikera risk för bergskred. Föreslagna miljöåtgärder minimerar dessutom skador och risk för erosion under byggtid.

SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Beslut om betydande miljöpåverkan beslutades 2023-05-05 och delgavs via kommunens anslagstavla 2023-05-05 till 2023-07-16.

UTREDNINGAR

I framtagande av denna detaljplan har följande utredningar genomförts.

Resultatet av utredningarna redovisas under respektive grupp eller undergrupp under avsnitt> Planeringsförutsättningar. Bedömningar och planförslagets konsekvenser redovisas under respektive grupp eller undergrupp under avsnitt> konsekvenser.

DAGVATTEN

En dagvattenutredning har tagits fram av Tyréns där planområdets förutsättningar ur ett dagvattenperspektiv utretts. Sammanfattningsvis är den förändrade markanvändningen från nuläge till genomförd detaljplan liten och planerad exploatering bedöms ha liten påverkan på dagvattenflödena som uppstår inom planområdet.

Föreslagna åtgärder i utredningen är bland annat utökning av antalet trummor, anläggning av krossdike i samband med utökning av befintlig serviceväg, tillskapande av diagonala diken längs pister och att bibehålla vegetation.

GEOTEKNISK UTREDNING

En geoteknisk utredning har tagits fram av Tyréns där förutsättningar och risker för ras, skred, erosion och slamströmmar utretts. Ett tillägg till PM Geoteknik har tagits fram där analyser och beräkningar för blocknedfall och bergras presenteras. Den geotekniska utredningen konstaterar att stabiliteten generellt bedöms som tillfredsställande för områden flackare än 17 grader. Förekommande områden med brantare lutning än så, som inte utgörs av berg i dagen, har en begränsad utbredning och risken för att dessa områden ska kunna medföra skred bedöms som liten. Tillägget för bergteknik, visade sammantaget att även om det finns förutsättningar för blocknedfall i delar av identifierade slänter så bedöms inte eventuella rasmassor utgöra någon risk för människors liv och hälsa inom planområdet.

Föreslagna åtgärder i utredningen är hänsynsavstånd till Vikbäckens ravinslänter, bevarande av vegetation, att avrinningsförhållanden inte påverkas negativt och att inga laster placeras i slänterna. Utredningen rekommenderar att områdena längs med bäckens västra slänter planläggs som naturmark för att undvika negativ påverkan.

NATURVÄRDESinVENTERING

Inom området har två naturvärdesinventeringar genomförts under planprocessen samt ett tillägg till naturvärdesinventeringen.

- Naturvärdesinventering för Getvalsliften/Vikliften med pister (Ansjö, 2023)
- Tillägg till naturvärdesinventering (Sweco, 2023)
- Naturvärdesinventering Vikbäcken (Sweco, 2023)

Utredningarna har genomförts med syftet att kartlägga och bedöma områdenas betydelse för biologisk mångfald. Båda inventeringarna följer Svensk Standard för NVI och inkluderade en fjärranalys och fältinventering. Resultaten av de båda utredningarna har identifierat 11 naturvärdesobjekt som är viktiga för att upprätthålla den biologiska mångfalden, och som tagits i beaktande vid utformning av detaljplanen.

NATURVÄRDESINVENTERING VIKBÄCKEN

Naturvärdesinventering av vattendraget Vikbäcken har upprättats av Sweco. Syftet med inventeringen var att hitta, värdera och beskriva de naturmiljöer som har betydelse för biologisk mångfald inom det avgränsade området. För inventeringen genomfördes en biotopkartering och bottenfaunan undersöktes med sparkprover.

Vattendraget var i den södra delen, närmast Åresjön, tydligt påverkat av skidverksamhet och bostadsområden samt väg, järnväg och reningsverk. Uppströms detta i den norra delen var vattendraget och omgivningarna mer naturliga och opåverkade. Det fanns flera naturvärden inom inventeringsområdet och sammanhängande objekt med höga naturvärden hittades i den norra, högst belägna halvan av vattendraget, medan spridda objekt med påtagligt naturvärde kunde identifieras längre nedströms.

ARTSKYDDsutredning

Två artskyddsutredningar upprättats för att utreda vilka observerade arter som omfattas av artskyddsförordningen inom påverkansområdet.

- Artskyddsutredning (Sweco, 2023)
- Artskyddsutredning dubbelbeckasin (Sweco, 2024)

Utredningarna bedömer riskerna för att verksamheten utlöser förbudet enligt förordningen och baseras på inventeringar, observationer och vetenskaplig kunskap om arters ekologi och störningskänslighet.

I artskyddsutredningen (2023) utreds artskyddsstatus för de övergripande grupperna fåglar, kärlväxter och groddjur.

ARTSKYDDsutredning dubbelbeckasin

Den andra artskyddsutredningen fokuserar endast på dubbelbeckasin och bevarandet av kontinuerlig ekologisk status (KEF) för spelplatserna i området.

SPECIFIK MILJÖBEDÖMNING NATURA 2000

Parallellt med kommunens detaljplanprocess har exploatören en pågående prövning om natura 2000 tillstånd hos Länsstyrelsen och har i samband med det gett Sweco i uppdrag att göra en specifik miljöbedömning som underlag till tillståndsprövningen. Underlaget till prövningen har också använts som stöd i kommunens lämplighetsbedömning.

Planeringsförutsättningar

KOMMUNALA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

VISIONSBERÄTTELSE - VISION 2050

Åre kommuns vision "Tillsammans skapar vi en hållbar framtid för alla i storslagen fjällmiljö" pekar tillsammans med visionsberättelsen ut riktningen för kommunens mål, styrning, ledning och verksamheternas arbete. Visionsberättelsen består av åtta punkter som syftar till att tydliggöra visionen och baseras på medborgarnas önskemål om en långsiktig utveckling fram till år 2050.

1. Delaktighet

Åre kommun ska göra det möjligt för medborgare att vara delaktiga i och kunna påverka beslut som har betydelse för kommunens utveckling.

2. Jämlikhet
Åre kommun ska aktivt arbeta för att utjämna ojämlika förutsättningar i bygderna samt identifiera bygdernas möjligheter och stärka dem.
3. Mångfald
Åre kommun ska aktivt arbeta för mångfald bland invånare, inom näringslivet, kulturen och bland fritidsaktiviteter.
4. Hållbarhet
Åre kommun ska aktivt arbeta för hållbar utveckling av miljön, ekonomin och den sociala hållbarheten.
5. Framförhållning
Tillgången av kommunal service i Åre kommun ska gå i takt med tillväxt och inflyttning.
6. Ansvar och riktning
Åre kommun ska ta ansvar, modiga beslut och visa tydlig riktning.
7. Värna och vårda naturen
Åre kommun ska värna och vårda den storslagna naturen. Utveckling behöver ske hållbart. Det ska finnas möjlighet för alla att vistas i naturen.
8. Utveckla med eftertanke
Åre kommun ska utvecklas med eftertanke. Vid nybyggnationer ska kommunen beakta en estetiskt tilltalande utformning, värna kulturmiljöer och ta hänsyn till naturen.

ÖVERSIKTSPLANER

Kommuntäckande översiktsplan (2017)

Planeringsstrategier

I Åre kommuns översiktsplan, antagen 2017, finns sex övergripande planeringsstrategier som ligger till grund för ställningstaganden kring allmänna intressen och utvecklingsprinciper.

Planera med fokus på hållbar tillgänglighet: En långsiktig planering för tillgänglighet innebär att vi i framtiden har möjlighet att röra oss inom, till och från kommunen på ett hållbart sätt och att vi maximerar möjligheterna att skapa en stark och fungerande kollektivtrafik. För att uppnå detta behöver vi hushålla med marken och skapa en effektiv markanvändning. Nya bostäder och större arbetsplatser bör i första hand lokaliseras där det finns god tillgång till kollektivtrafik. Fungerande stråk för gång- och cykeltrafik behöver utvecklas till och från stationer och busshållplatser.

Skapa en attraktiv flerkärnighet: Aktiv planering med satsningar på goda och attraktiva boendemiljöer med service, aktiviteter och mötesplatser i strategiska lägen är viktigt eftersom bristen på bostäder riskerar att bli en begränsning för tillväxt och utveckling. Goda kollektiva transportmöjligheter som möjliggör arbetspendling mellan olika samhällen kan sprida utvecklingen som sker i Åredalen till andra orter i kommunen.

Se utvecklingsmöjligheterna i regionen: Åre kommun har förutsättningar för att skapa arbetsmarknads- och tillväxtregioner både mot Östersund och Trondheim. Genom att skapa en gemensam regional syn på hur kollektivtrafik och infrastruktur ska utvecklas kan vi skapa en god inomregional tillgänglighet. Regionens olika orter ska komplettera varandra – inte konkurrera.

Stärka befintliga bygder: Strategin innebär att vi ska satsa på befintliga strukturer och syftar till att skapa hållbar utveckling i hela kommunen. Befintliga bygder ska stärkas genom att tillkommande bebyggelse lokaliseras i anslutning till befintliga bebyggelsesamlingar. Initiativ som syftar till att skapa gemensamma lösningar ska uppmuntras.

Bygga robust: För att undvika naturolyckor och stora framtida kostnader behöver vi satsa på att redan idag skapa robusta samhällsstrukturer. Robusta samhällsstrukturer skapas genom att vi planerar med framförhållning och tar hänsyn till prognoser om framtida förhållanden. Riskbedömningar och åtgärder ska göras med en helhetssyn - enskilda projekt måste sättas in i en helhet. Biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska integreras i planering och byggande. Vid hantering av dagvatten ska naturnära och lokala lösningar väljas.

Se landskapets potential: Genom ett ökat fokus på att anpassa exploateringar och åtgärder till landskapet kan vi synliggöra, nyttja och utveckla landskapet samtidigt som vi bevarar viktiga värden. Hänsyn ska tas till befintlig bebyggelse och bygdens identitet. Väl underbyggda avvägningar ska göras mellan olika intressen vid exploateringar som påverkar areella näringar.

Detaljplanen strider inte mot planeringsstrategierna och anses stärka strategierna planera med fokus på *hållbar tillgänglighet och stärka befintliga bygder*.

Fördjupad översiktsplan Åredalen (granskningshandling 2022)

Den fördjupade översiktsplanen för Åredalen redovisar skid-, cykel – och vandringsområdet samt det befintliga skid – och backsystemet som ett allmänt intresse eftersom det är den enskilt största faktorn för kommunens näringsliv och arbetsmarknad vilket i sin tur skapar förutsättningar för andra verksamheter. Det beskrivs också att det finns ytterligare potential i att utveckla turismen genom att utvidga det befintliga liftsystemet. Både vinter – och sommarturism kan utvecklas, men det är främst i sommar – och höstturism som kommunen har möjlighet att växa kraftigt vilket kan skapa fler arbetstillfällen på året runt basis

FÖP redovisar också potentialen som finns i att utvidga det befintliga skidsystemet och att utveckla systemet till en sammanhängande helhet genom nya liftanslutningar. Exempelvis uppmärksammas liftanslutningar mellan Vik, som är lokaliserat strax nedanför planområdet, och Sadeln i den fördjupade översiktsplanen. Detta skulle förbättra tillgängligheten samt sprida ut flödena av skidåkare vid hög beläggning i skidsystemen.

DETALJPLANER

Planområdet omfattas inte av någon detaljplan idag.

KOMMUNALA BESLUT

- Ansökan om planbesked inkom till Åre Kommun 2022-07-08.
- Kommunstyrelsen tog beslut om positivt planbesked 2022-09-20 § 115 (Dnr PLAN.2022.35).
- Beslut om betydande miljöpåverkan beslutades 2023-05-05 och delges via kommunens anslagstavla 2023-05-05 till 2023-07-16.
- Kommunstyrelsen tog ett positivt samrådsbeslut 2023-06-13 § 123.
- Detaljplanen har varit ute på samråd 2023-06-16 till och med 2023-07-09.
- Kommunstyrelsen tog beslut om granskning 2024-06-11 § 93.
- Detaljplanen har varit ute på granskning 2024-06-13 till och med 2024-07-07.

RIKSINTRESSEN

RENNÄRING

Handölsdalen, Kall, Njaarke, Tåssåsen och Jovnevaerie 3 kap 5 § MB.

Planområdet ligger inom vinterbetesmarkerna för Kall Sameby. Rennäringen är en aspekt som kan påverkas av de samlade effekterna från pågående planering i och omkring Åredalen.

FRILUFTSLIV

Planområdet ligger inom av riksintresse för friluftsliv, FZ6 Åreskutan, enligt 3 kap 6 § MB. Området beskrivs som ett lättåtkomligt naturområde med utmärkta förutsättningar för skidsport och vandring.

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Stora delar av Åre kommun är utpekade som riksintresse för det rörliga friluftslivet, fjällvärlden enligt 4 kap 2 § MB. Här ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas vid exploatering.

SKYDDADE VATTENDRAG

Indalsälven omfattas av riksintresse för skyddade vattendrag enligt Miljöbalken 4 kap 6 §. Riksintresset innebär att vattenkraft, vattenreglering eller vattenöverföring inte får utföras för kraftändamål.

Planen föreslår inga åtgärder som omfattas av riksintresset och därför påverkas inte riksintressets värden.

NATURA 2000

En del av planområdet ligger inom strandskyddat område för Vikbäcken vars recipient är Åresjön som ingår i EU:s nätverk för värdefull natur, Natura2000. Skyddet syftar till att bevara naturtyper och livsmiljöer för olika arter.

I Natura2000 området Åreälven med biflöden återfinns höga naturvärden i anslutning till sjöar och vattendrag. Värdena består av naturlighet i vattendynamiken och i vattenmiljö och omgivningar. Flödesregimen kännetecknas av låg vattenföring under vintern och stor vårflood i samband med snösmältningen. Flöden under sommar och höst varierar stort efter mängden nederbörd. De naturliga fysiska processerna erosion, transport och sedimentation upprätthålls av flödesdynamiken i områden och bidrar till en stor variation av såväl bottensubstrat som vattendjup, strömhastighet och strandstrukturer.

Exploatering i turistorterna Åre och Duved innebär en förändring av markanvändningen från skogs- och åkermark till skidområden, bebyggelse och tillkommande infrastruktur. Detta innebär ofta blottläggning av markområden i brant terräng med förhållandevis finkorniga jordar. Ökad erosion och materialtransport medför störningar i Åresjön och dess biflöden i form av bland annat igensättning av lekbottnar. Exploateringen i områdena Åre och Duved har även inneburit att vandringshinder i form av exempelvis att vägtrummor anlagts.

I en bevarandeplan för Natura2000 området Åreälven med biflöden som togs fram av Länsstyrelsens 2017 konstaterades det att Åreälven bedöms ha en ogynnsam bevarandestatus. Effekterna från exploateringen norr om Åresjön i form av nedfarter för skidåkning och boende har lett till att sediment regelbundet har transporterats till sjön vilket påverkat den ekologiska statusen negativt. Under senare år har åtgärder som bland annat sedimentationsdammar och erosionsskydd genomförts för att minska materialtransporten i vattendrag. Länsstyrelsen konstaterar dock att ytterligare åtgärder krävs för att reducera erosion och sedimenttransport i de vattendrag som avvattnar skid – och boendeområdena norr om Åresjön till naturliga nivåer.

I samband med kommunens planprocess meddelade Länsstyrelsen att en Natura 2000 prövning bör göras för att utreda planerad exploaterings påverkan på Vikbäcken med recipient Åresjön som Natura 2000 område. Tillståndsprövningen görs av Länsstyrelsen och en ansökan lämnades in av exploatören efter detaljplanen varit på samråd. För tillståndsprövningen har en specifik miljöbedömning upprättats (Sweco) som också i planprocessen används som underlag för bedömning om påverkan på Natura 2000 området. Länsstyrelsen har beslutat om tillstånd för natura2000.

MILJÖKVALITETSNORMER

Enligt PBL 2:10 ska miljökvalitetsnormerna i MB 5 kap. eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet följas vid planläggning.

Sex förordningar utfärdade med stöd av MB 5 kap. om miljökvalitetsnormer finns idag:

- SFS 2010:477 Luftkvalitetsförordning
- SFS 2008:218 Badvattenförordning
- SFS 2004:675 Förordning om omgivningsbuller
- SFS 2004:660 Förordning om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön
- SFS 2001:554 Förordning om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Nedan redovisas planförslaget i relation till de miljökvalitetsnormer som är relevanta för genomförandet.

VATTEN

Vikbäcken är ett naturligt, 5 km långt vattendrag som har sitt ursprung i fjällen runt Åreskutan. Vikbäcken är klassad som en vattenförekomst för vilken miljökvalitetsnormer (MKN) gäller. De senaste miljökvalitetsnormerna för Vikbäcken är fastställda i december 2021 och gäller för uppfyllande senast år 2027. Det är endast ekologisk status som ska uppfyllas senast år 2027. Kemisk status med undantag för kvicksilver och bromerade difenyleter ska ha god status år 2023.

Vid den senaste klassningen (2020-03-20) uppnåddes måttlig ekologisk status. Klassningen grundar sig i klassificeringen måttlig för parametern "fisk" samt dålig för parametrarna konnektivitet i vattendrag och konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendraget.

Vikbäcken uppnår ej god kemisk status vid senaste klassningen (2020-03-27). Bedömningen baseras på förekomst av kvicksilver och bromerad difenyleter som generellt förekommer i förhöjda halter i svenska vattendrag på grund av långväga atmosfärisk deposition. Inga andra kemiska parametrar har klassificerats. Betydande påverkan kommer även från källor som atmosfärisk deposition.

OMGIVNINGSBULLER

Enligt 3 § i förordningen om omgivningsbuller (2004:675) uppges en skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med över 100 000 invånare. Åre kommun har cirka 12 000 invånare och miljö kvalitetsnormen för buller gäller därmed inte för kommunen.

MILJÖ

STRANDSKYDD

I en detaljplan får kommunen upphäva strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken för ett område, om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Skälen för upphävande är desamma som för dispens (PBL 4kap 17§).

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (strandskyddsområde).

Om det finns särskilda skäl, enligt MB 7 kap 18 c §, 18 d § kan kommunen upphäva strandskyddet i en detaljplan. Vikbäcken och andra mindre fjällbäckar som rinner genom del av planområdet omfattas av strandskydd som i samband med planläggning upphävs för berört område kring liftarnas dal- och toppstationer samt nya byggrätter för att möjliggöra genomförandet av planen.

Särskilda skäl för att upphäva strandskyddet motiveras genom 7 kap. 18 c § 4 st. MB *"behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området"*. Motivet bedöms träffas eftersom delar av området är ianspråktaget som skidområde i dagsläget och omkringliggande områden består av liftar och skidnedfarter. Byggnation av släpliftar föreslås inom befintligt skidområde och utvidgar den pågående verksamheten.

NATUR

Mark och vegetation

Planområdet är beläget cirka 2,5 km öster om Åre by. Idag karaktäriseras området som ett skidområde och används som rekreationsområde för främst alpin skidåkning men även vandring och cykling sommartid.

Marken består av gräsbeklädda pister med slyvegetation och långt gräs sommartid och i skogsriddarna mellan pisterna finns en del äldre barrskog, blandskog och fjällnära björk. I de östra delarna av planområdet, lokaliserat nära den nya dalstationen för Getvalsliften, består marken av myrmark. Den sydöstra delen av planområdet genomskärs av en ravinbäck (Vikbäcken) och andra mindre vattendrag i varierande storlek återfinns inom planområdet. I vissa av de befintliga pisterna finns servicevägar med grusad yta. Flertalet pister, främst i den östra halvan av planområdet, är utrustade med snökanoner.

Planområdet sträcker sig från en höjd på ca + 850m i norr till + 570m i söder. Lokala lutningsvariationer mellan 2- 17° förekommer och även mindre områden med en lutning >17° förekommer. Terrängen i området är relativt flackt i sydöst men blir brantare upp mot nordväst, mot Totthummeln och Getvalen.

Naturvärden

En naturvärdesinventering (Ansjö, 2023) av landmiljöer genomfördes enligt Svensk Standard SS 199000:2014 under sensommaren år 2022 på delar av Åreskutans sydsida inför anläggning och modifiering av liftar, nedfarter, cykelslingor och vägar.

Inventeringen har gjorts på flera delområden av Åreskutans södra sida, bland annat för de delar av planområdet där liftarnas föreslås placeras.

Planområdets avgränsning gjordes efter naturvärdesinventeringen då fältinventeringen gjordes under sommaren 2022 och avgränsningen av planområdet hösten 2022. De inventerade ytorna innefattar alla områden där åtgärder genomförs men ett tillägg till naturvärdesinventeringen (Sweco, 2023) har gjorts i efterhand för att ta ställning till de ytor inom planområdet som inte inventerats. Sammanfattningsvis bedömer tillägget, utifrån tidigare fältinventering och tidigare utförda inventeringar på samma fjällslutning, att övrig mark som ingår i det definierade planområdet kan beskrivas på samma vis som de inventerade områdena. Skog och mark förväntas hysa samma typ av naturmiljöer och arter som den inventerade marken.

Figur 6. Översiktskarta över inventeringsområdena i naturvärdesinventeringen markerat med röda linjer på Åreskutan, Åre kommun. Röd cirkel visar det delområde som avser planområdet.

Särskilt fokus lades på att identifiera rikkärrsarter, rikmarksarter, kalkindikatorer och rödlistade gräsmarksarter, då inventeringarna framför allt genomfördes på öppna ytor där andra värdearter är sällsynta. I naturvärdesinventeringen beskrivs många av de identifierade naturvärdena vara knutna till kalkrik mark, rörligt markvatten, sydväxt berg och naturvårdsarter. Flertalet av de påträffade arterna indikerar hävdade eller störda miljöer.

Totalt för den inventerade ytan inom planområdet har fem naturvärdeobjekt avgränsats, alla med Klass 2, Högt naturvärde och alla med rikkärrsvärden.

NATURVÄRDESKLASS	INNEBÖRD	EXEMPEL
1 Högsta naturvärde	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.	Urskog eller naturskog med lång skoglig kontinuitet och riklig förekomst av rödlistade arter. Slättermarker och naturbetesmarker som hävdas och hyser rikligt med hävdgynnade arter.
2 Högt naturvärde	Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.	Barrskog med naturskogs kvalitet och lång skoglig kontinuitet. Vållutvecklade bryn med många arter och blommande träd och buskar.
3 Påtagligt naturvärde	Varje enskilt område av en viss naturtyp i denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald men området bedöms vara av särskild betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.	Granskog med vissa värdefulla strukturer som lågor, torrakor eller gamla träd men där den långa kontinuiteten saknas. Naturliga myrmarker
4 Visst eller lågt naturvärde	Områden med viss, ringa eller ingen betydelse för biologisk mångfald	Allt från flerskiktad skog i avverkningsmogen ålder med naturligt fältskikt till homogen

Figur 8. Naturvärdesklasser för bedömning av ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald enligt NVI SS199000:2014 (Swedish Standards Institute 2014a).

Objekt	Biotoptyp	Naturvärdesklass	Art/Biotop
C1	Gräsmark	NV 2	Högt artvärde, Påtagligt Biotopvärde
C2	Rikkärr	NV 2	Påtagligt artvärde, Påtagligt biotopvärde
C3	Rikkärr	NV 2	Påtagligt artvärde, Påtagligt Biotopvärde
C4	Rikkärr	NV 2	Högt artvärde, Påtagligt Biotopvärde
C5	Rikkärr	NV 2	Påtagligt artvärde, Påtagligt Biotopvärde

Figur 7. Naturvärdesobjekt inom planområdet som redovisas i naturvärdesinventeringen.

Många av de identifierade naturvärdena är knutna till hävdade miljöer som är formade av människan. Exempelvis olika typer av gräsmarker där flertalet naturvårdsarter observerats. Fler av de identifierade naturvårdsarterna gynnas av en viss störningsregim och arterna skulle inte förekomma utan regimen. Åreskutans pister kan anses som grön infrastruktur för arter som tidigare växte på brukad odlingsmark men som idag är marginaliserade till hävdade infrastrukturmiljöer så som exempelvis kraftledningsgator, vägrenar och stadens grönytor.

Ingen regelrätt fågelinventering genomfördes vid inventeringen 2022 på grund av den sena tidpunkten på säsongen. Vid inventeringen påträffades inga rovfåglar eller spår av tidigare boplatser.

Fåglar som noterades inom samtliga inventeringsområden under fält-inventeringen;
Fjällripa, Ängspiplärka, Stenskvätta, Taltrast, Dubbeltrast, Björktrast, Rödvingetrast (NT), Sädessärla, Gärdsmyg, Rödhake, Talgoxe, Talltita (NT), Domherre, Grönsiska, Lövsångare, Gulärta, Kungsfågel, Bofink, Bergfink, Grönfink (EN), Skata, Kråka (NT) och Lavskrika (T), Tjäder, Orre, Mindre hackspett.*

I art – och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) finns listade arter och naturtyper som är av intresse att bevara för att säkra den biologiska mångfalden inom EU:s medlemsländer. De arter som finns upptagna i art- och habitatdirektivet betraktas som skyddsvärda i ett europeiskt perspektiv och grundlägger utpekande i europeiska nätverket Natura 2000. Inom planområdet har följande Natura 2000 habitat påträffats: *6210 Kalkgräsmarker, 6270 Silikatgräsmarker, 7230 Rikkärr*. Skyddade växter inom planområdet: *Fläcknycklar, Brudsporre, Tvåblad, Spindelblomster, Ängsnycklar, fjällyxne och vanlig groda.*

För de observerade arterna i naturvärdesinventeringen (Ansjö, 2023) har en artskyddsutredning (Sweco, 2023) utrett den föreslagna exploaterings påverkan på de skyddade arternas bevarande status samt påverkan på livsmiljöernas kontinuerliga ekologiska funktion (KEF). Artskyddsutredningen beskriver att det inom området finns en mosaik av barrskog, fjällbjörkskog, gräsmarker och våtmarker, vilket inte ändras i den planerade verksamheten. Snarare upprätthålls hävden av gräsmarkerna vilket utredningen bedömer kan påverka de arter som är knutna till dessa miljöer positivt. Under förutsättning att grävning och schaktning sker enligt de beskrivna hänsynsåtgärderna i utredningen, bedöms inte växtsamhällena i området påverkas negativt.

En artskyddsutredning avseende dubbelbeckasin har också upprättats för att undersöka bevarandet av kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) för spelplatserna i området. Bedömningarna i artskyddsutredningen grundar sig på tillgänglig kunskap om dubbelbeckasins ekologi och störningskänslighet, och utgår även utifrån att spellokalerna intill planerad liftgata utnyttjas för spel årligen. I utredningen beskrivs dubbelbeckasins utbredning i Sverige och i Jämtland, där hälften av populationen uppskattas häcka. Vad gäller populationsnivån gör Sweco utifrån underlaget bedömningen att arten på lokal och regional nivå har en tillfredställande nivå i och med att populationen varit stabil en längre tid. Samt för att det inte finns hot som riskerar att den långsiktigt inte kan finnas kvar inom sitt naturliga utbredningsområde.

Figur 9. Översiktskarta för planområde med dubbelbeckasins spelområden. Karta upprättad av Sweco.

Utredningen för dubbelbeckasinen inkluderar också en omvärldsbevakning på platser där dubbelbeckasinen spelar och häckar. Platserna för spel återfinns i närheten av verksamheter där störning förekommer, bland annat sker lek i Klimpfjäll i en dikad grönyta intill en bensinmack och i Hemavan leker dubbelbeckasinen på en dikad myrmark inne på flygplatsområdet. En av landets mest kända spelplats återfinns i en skidbacke. I utredningen görs bedömningen utifrån omvärldsbevakningen att dubbelbeckasinen inte är känslig för störning eller antropogen påverkan så länge rätt biotopförsättningar finns på platsen.

Naturvärdesinventeringarna och artskyddsutredningarna finns att läsa i sin helhet tillsammans med övriga handlingar.

Vatten

Ett grundvattenrör installerades cirka 150 meter ovan Vikliftens påstigningsområde (se figur 13) och vid avläsning i början på oktober 2023 låg grundvattennivån på + 606 (RH 2000) vilket motsvarar cirka 2 meter under markytan. Grundvattennivån har generellt i geo och dagvattenutredningar antagits ligga cirka 2-3 meter under markytan för området kring Vikliften.

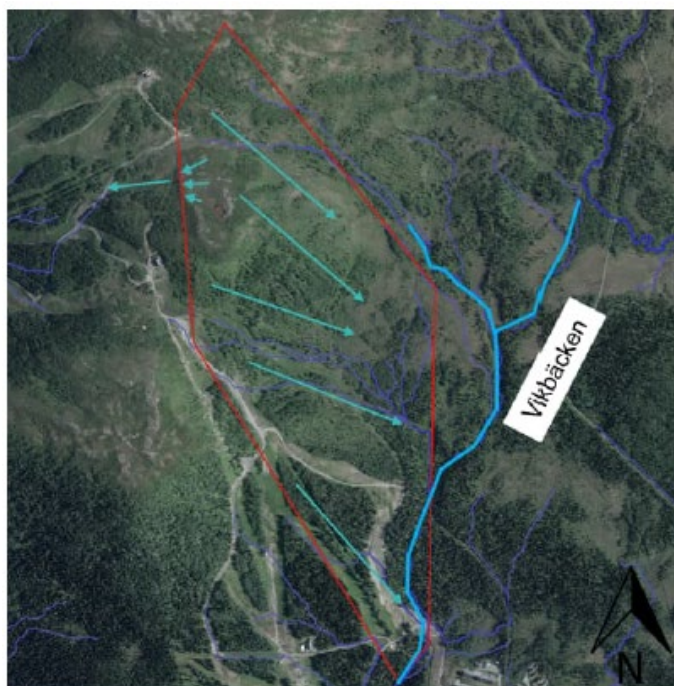
För området kring Getvalen med myrmark antogs grundvattennivån ligga nära anslutning till markytan. I övriga delar där det påvisats 0 – 3 meter till berg antas grundvattnet ligga i anslutning till bergöverytan. Vid

dalstationen för föreslagen Getvalslift, breder myrmark ut sig och vid ett platsbesök 9 – 10 november 2022 syntes vatten i dagen på flertal ställen.

DAGVATTEN

Vikbäcken rinner genom planområdets sydöstra del vars recipient är Åresjön. Åresjön ligger cirka 1km söder om planområdet och är ett natura 2000 område som påverkas av anslutande vattendrag uppströms sjön, däribland Vikbäcken. Påverkan på Vikbäcken har därför utretts i en dagvattenutredning (Tyréns, 2024) för att undersöka och säkerställa vilka åtgärder som kan komma att behövas i samband med ett genomförande av planen.

Enligt generella data uppgår nederbörden i området till 1000 mm/år (SMHI, 2023). Planområdet avvattnas i nuläget via naturlig infiltration samt yttlig avrinning, i huvudsak till Vikbäcken via naturmark och diken, som i sin tur mynnar ut i Åresjön längre söderut. En mindre del av planområdets norra del avvattnar västerut till en ravinbäck som även den mynnar ut i Åresjön.

Figur 10. Befintlig avvattning inom och i anslutning till planområdet. Turkosa pilar avser flödesriktningar. Karta upprättad av Tyréns.

Rinnstråken i planområdet löper genom exploaterad mark utmed skidbackarna längs bergets sydöstra sluttning. I vissa av skidbackarna finns även grusvägar. Dikena är dragna i terrängkorrigerade pister, utmed grusvägar och diagonalt tvärs genom pisterna på flera ställen, där avrunnet vatten leds ut till närmast intilliggande naturmark.

Dagvattenutredningen hanterar vattenflödena från snösmältning för både naturlig – och konstsnö från snökanoner i området. I Svenskt Vatten P110 anges den dimensionerande snösmältningsintensiteten för återkomsttiden två år till 30 mm/12 timmar i norra Sverige. Detta gäller för natursnö som inte packats samman i exempelvis pister. Utöver natursnö i skidbackarna och korridorer för släpliftar behövs normalt ett lager om 50 cm producerad snö, vilket exploitören har som riktvärde för nödvändig tjocklek av kanonsnö (Skistar, 2023). Mängden vatten som tillförs planområdet via snökanoner bedöms i dagvattenutredningen vara försumbart jämfört med årsmedelnederbörden.

I pister är snölagret, av såväl natursnö som kanonsnö, mer komprimerat och sammanpressat, vilket medför en långsammare smältning än i oexploaterad terräng. Den tillverkade kanonsnön har dessutom en något förskjuten snösmältningsperiod jämfört med natursnön då den tillverkade snön är mer tålig för blidväder (Tyréns, 2023-04-04). Liksom avsmältning av natursnö, så antas avsmältning av kanonsnö ha en närmast

försumbar effekt på genererade vattenflöden i undersökningsområdet. Således beaktas inte varför detta inte bedöms vara aktuellt att beakta ur flödessynpunkt.

Mot bakgrund av områdets lutning och att risken för ökade flöden bedömts som liten, uppskattas risken för översvämningar inom planområdet och utredningsområdet, som minimal.

Dagvattenutredningen finns tillgänglig att läsa i sin helhet tillsammans med övriga planhandlingar.

HÄLSA OCH SÄKERHET

STÖRNINGAR OCH RISKER

För att bedriva skidverksamhet i området används snökanoner för snöläggning, pistmaskiner och liftar vilket är teknisk utrustning som potentiellt kan bidra till störning på närliggande fritidshusområden.

I anslutning till skidområdet, utanför planområdet, finns Sadelexpressen som är en expresslift med större störningar än de två släpliftar som föreslås i planen. Släpliftarna medför inga höga ljudnivåer som bedöms störa närliggande boenden.

Med anledning av de tider som verksamheterna pågår samt att avståndet till närmsta boende är 150 meter bedöms risken för störningar från skidområdet vara mycket begränsad. Nyttan av att fritidshusområdena får ökad tillgång och kapacitet till skidsystemet bedöms väga tyngre än den potentiella risken för störningar från skidsystemet.

I anslutning till planområdet i söder ligger en bäckravin (Vikbäcken) och den geotekniska utredningen rekommenderar ett avstånd till slänten på minst 15 meter vid byggnation. Risken hanteras i plankartan genom att begränsa möjligheten att bebygga området 15 meter från slänt.

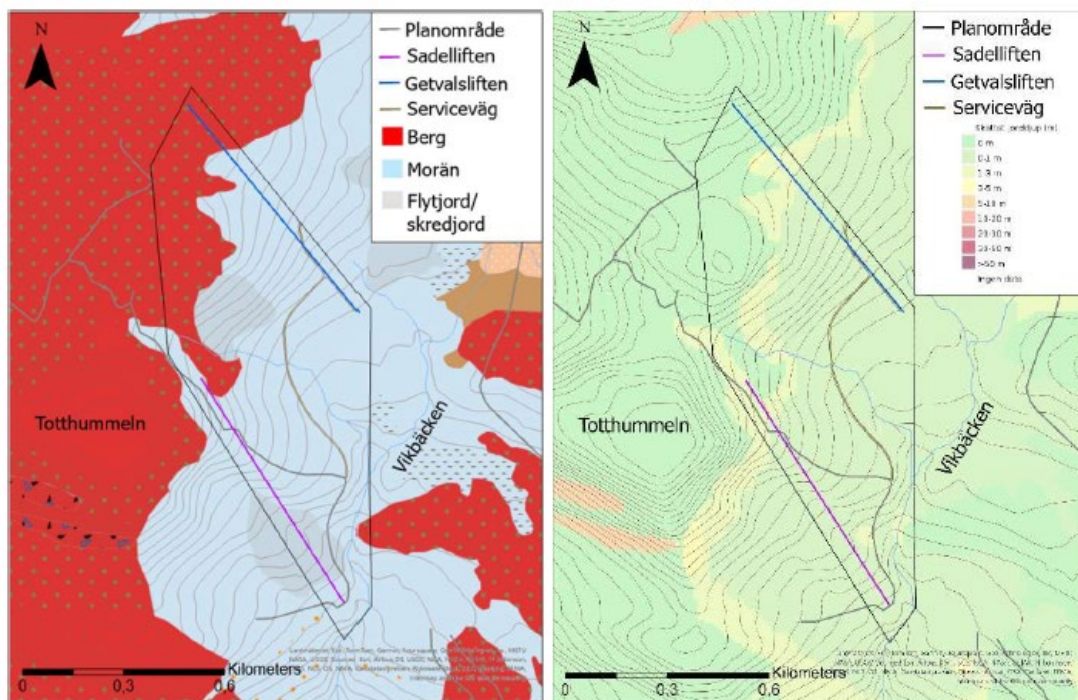
De risker som föreligger aspekterna naturmiljö, vattenmiljö och geoteknik har undersökts i miljöbedömningen och redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Riskerna har utretts i genomförda utredningar och bedömts i tillhörande MKB, kommunen bedömer därför att riskerna kan minimeras till acceptabla nivåer genom föreslagna åtgärder i utredningar och MKB.

GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

En geoteknisk utredning (Tyréns, 2024) redovisar att jorden i området huvudsakligen består av morän eller berg i dagen samt att det i vissa områden förekommer flytjord eller skredjord. Även ytförumpade områden med torv/myrmark förekommer. Utmed Vikbäckens ravinslänter finns lösa jordlager.

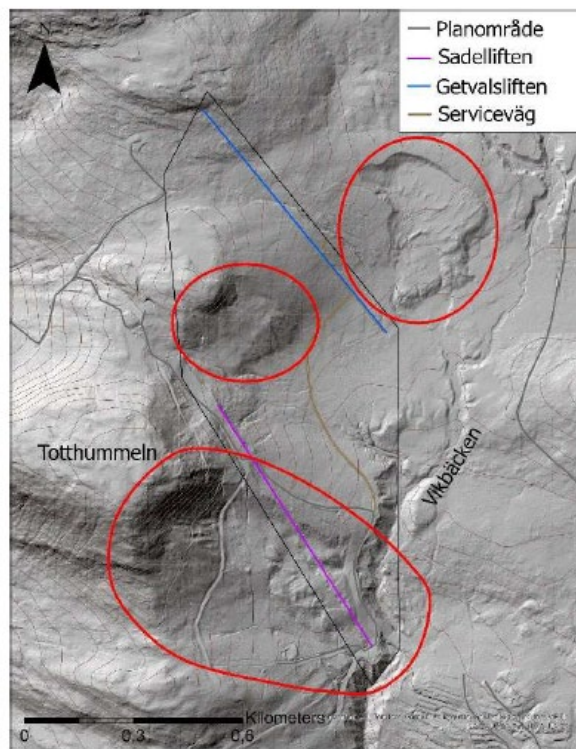
I Vikliftens sträckning består jordarterna i området huvudsakligen av sandig siltmorän och överlagras vid toppstationen med cirka 2-3m fyllning av sandig siltmorän. Markradarundersökningen som genomfördes i samband med utredningen (Tyréns, 2023) visar på ett stort djup till berg längs hela liftens sträckning med eventuella undantag för mindre områden där djupet förmodas vara cirka 2-3m. Utförda hejarsonderingar de sista ca 200 m av liftsträckningen, närmast avstigningsområdet, visar på bergfritt djup på minst 9 m. Berg i dagen har sedan påträffats ovanför liften.

Figur 11. Utsnitt ur SGU:s jordartskarta samt jorddjupskarta (SGU). Föreslagen liftplacering redovisas i svarta linjer inom planområdet som redovisas i grå linje. Karta upprättad av Tyréns.

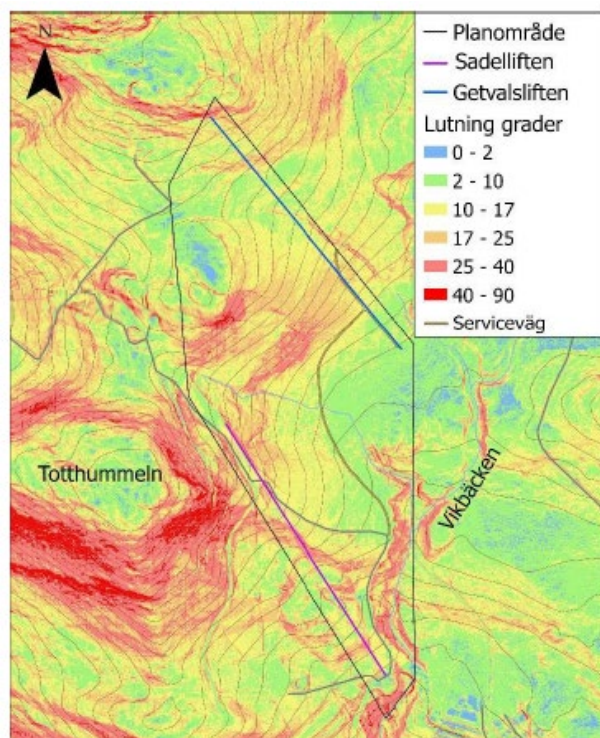
För Getvalsliften bedöms jorden i området bestå av morän, sannolikt sandig siltmorän med liknande egenskaper som jorden vid Vikliften. Djup till berg är enligt markradarundersökningen ca 0,5-1m vid dalstationen och vid toppstationen är det berg i dagen. Vid dalstationen överlagras moränen av upp till ca 1 m torv. Resten av liftsträckningen varierar djupet till berg upp till 3m och överlagras av morän. Berg i dagen har även påträffats ovanför liften och i mindre områden längs den övre delen av liftens sträckning.

Områden där det förekommer flytjord eller skredjord är tidigare skred som skredat ned från branterna på Totthummeln, Getvalen och Sadeln för flera tusen år sedan i samband med att inlandsisen drog sig tillbaka. Dessa områden bedöms inte ha någon inverkan på risken för skred i dagsläget då formationerna uppkommit för länge sedan och därefter antagit motsvarande egenskaper som kringliggande moränjordar. Se figur 13 nedan för terrängskuggningskarta som visar spår av historiska skred.

Figur 13. Historiska skred markerade med rött i karta med terrängskuggning. Föreslagna liftplaceringar redovisas med blå och lila linje. Karta upprättad av Tyréns.

Båda liftarna ligger inom ett område där stora delar av terrängen har en lutning mellan 2–17°. I liftgatorna är det 11–12° lutning medan det i omgivningen kan förekomma brantare områden. Generellt bedöms stabiliteten som tillfredställande för områden flackare än 17°. Förekommande områden med brantare lutning än så, som inte utgörs av berg i dagen, har begränsad utbredning inom området och därmed bedöms risken som liten att dessa ska kunna medföra skred.

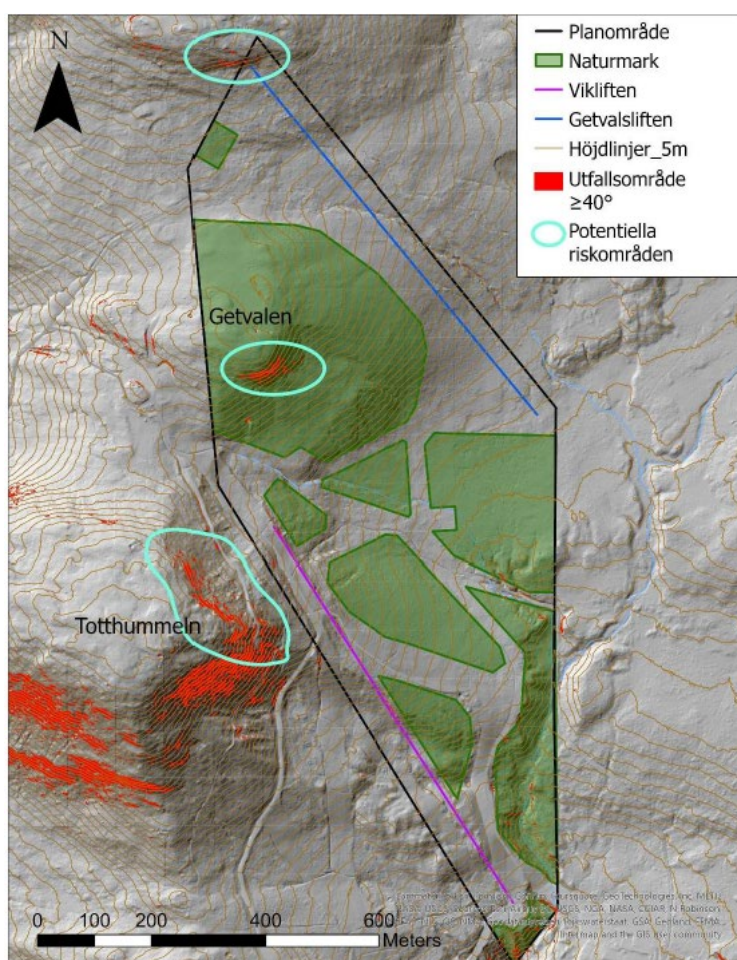

Figur 12. Lutningskarta över planområdet, värden anger lutning i grader. Karta upprättad av Tyréns.

I ravinslänterna ned mot Vikbäcken står slänterna i sin ungefärliga rasvinkel vilket innebär att de är stabila under rådande förhållanden men om förutsättningarna förändras finns inga säkerhetsmarginaler mot ras. Utifrån utförda stabilitetsberäkningar bedöms säkerhetsfaktorn för stabilitet inom området som tillfredställande för den typ av verksamhet som planeras.

Förutsättningar för slamströmmar finns i Vikbäckens ravin, men det bedöms osannolikt att jordmassor från en slamström ska påverka planområdet och om föreslagna åtgärder implementeras bedöms inte heller den planerade anläggningen orsaka några ökade risker för områden nedströms planområdet (Tyréns. 2024)

Det har inte observerats några tecken på storskalig instabilitet i berg som skulle kunna indikera risk för bergskred. Det bedöms inte heller sannolikt att bergras och blocknedfall kan nå planerad anläggning. Ett tillägg till den geotekniska utredningen har gjorts för bergteknik som studerat risk för blocknedfall och bergras inom planområdet. Tillägget presenterar tre möjliga utfallsområden, slänten norr om Getvalsliftens vändhjul, Getvalens sydöstra sida samt Totthummeln östra sida.

Figur 14. Karta med terrängskuggning där rödmarkerade områden har en släntlutning som överstiger 40° och dessa kan potentiellt utgöra utfallsområden för blocknedfall där marken består av berg/ytnära berg. Riskområden som skulle kunna påverka planen är inringat med turkos (Höjddata Grid 1+ © Metria) (Karta upprättad av Tyréns, 2024)

Det första utfallsområdet är slänten ovanför planerade Getvalsliftens, denna har partier av berg i dagen och små lösa block som skulle kunna komma i rörelse. På grund av blockens ringa storlek, den låga slänthöjden och en mjuk markyta bedöms inte eventuella ras kunna skada vare sig vändhjulet eller utgöra en risk för människor. I tillägg ligger detta område långt från liftens avstigning där människor vistas och det är en släplift som planeras enbart för vinteraktiviteter som utförs när marken är snötäckt och frusen.

Ett annat potentiellt riskområde ligger inom naturmarken på Getvalens sydöstra sida. Fältinventeringen visade att det finns berg i dagen och större lösa block som skulle kunna komma i rörelse. Baserat på inventering av nedfallna block och markytans beskaffenhet så bedöms eventuella rasmassor stoppa inom naturmark i enlighet med resultaten av GIS analysen. Avståndet mellan pisten och den längsta förväntade transporten av rasmassor är ca >68 m. Eventuella rasmassor från Getvalen bedöms därmed inte utgöra någon risk för människors liv och hälsa.

I det potentiella riskområdet som ligger på Totthummelns östra sida visar inventeringen att det finns berg i dagen och lösa block som kan komma i rörelse. Observationer av nedfallna block stämmer väl överens med GIS analysens transportsträckor. Avståndet mellan den maximala transportsträckan och planområdet är ≥ 5 m. Eventuella rasmassor från Totthummeln bedöms inte kunna påverka planen.

Den geotekniska utredningen och tillägget finns tillgänglig att läsa i sin helhet tillsammans med övriga planhandlingar.

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Åredalen har ett nederbördsrikt maritimt klimat, starkt präglad av relativa närheten till Atlanten och lokala förutsättningar. Den alpina topografin fungerar som ett hinder för de fuktiga atlantvindarna som sveper in från väster över det långa passet vid Storlien. Barriären medför en hög nederbörd, upp till 790 mm/år (Tyréns, 2024).

Det råder medelhög genomsläpplighet i marken inom planområdet (SGU, 2023). Det finns inga kända dricksvattenbrunnar inom, i närhet till eller nedströms planområdet (SGU, 2023).

Skistar bedriver också snöproduktion via snökanoner i flera skidbackar i Sadelområdet. I pister är snölagret, av såväl både natursnö som kanonsnö, mer komprimerat och sammanpressat, vilket medför en långsammare smältning än i oexploaterad terräng. Mängden vatten som tillförs planområdet via snökanoner är försumbart jämfört med årsmedelnederbörden. Den tillverkade kanonsnön har en något förskjuten snösmältningsperiod jämfört med natursnön då den tillverkade snön är mer tålig för blidväder. Liksom avsmältning av natursnö, så antas avsmältning av kanonsnö ha en närmast försumbar effekt på genererade vattenflöden i undersökningsområdet och bedöms inte vara aktuellt att beakta ur flödessynpunkt (Tyréns, 2024).

Mindre bäckar finns i området och påstigningsområdet för Getvalsliften består marken av myrmark. Vikbäcken löper parallellt med och öster om Vikliften, Getvalsbäcken går öster om den nedre delen av Getvalsliften och korsar liftgatan högre upp. De båda bäckarna har eroderat ner till berg enligt den geotekniska utredningen (Tyréns, 2024). Ett grundvattenrör har installerats ca 150 m ovan Vikliften.

påstigningsområde (figur 14) och vid avläsning i början av oktober 2023 låg grundvattennivån på +606, vilket motsvarar ca 2 m under markytan.

Figur 15. Identifierade bäckar inom området, samt position för installerat grundvattenrör 23T03GW. Karta upprättad av Tyréns.

KULTURMILJÖ

Två gruvhål finns identifierade inom planområdet vilka är klassade som övriga kulturhistoriska lämningar. Det innebär att gruvhålen inte är skyddade i kulturmiljölagen dock att de bör visas hänsyn i form av att undvika och minimera ingrepp i dem. Gruvhålen finns lokaliserade strax öster om Vikliftens sträckning samt på Getvalens topp och planens genomförande kommer inte att innebära ingrepp i lämningarna.

Direkt väster om planområdet finns två obekräftade uppgifter om fäbod och ett område med skyttevärn (SoH251984 och SoH231935). Dessa finns registrerade i Skogsstyrelsens register Skog och Historia och bedöms inte beröras av planförslaget.

FYSISK MILJÖ

BEFINTLIG BEBYGGELSE

Befintliga byggnaderna inom planområdet är bland annat ett äldre lifthus och en förrådsbyggnad som står placerade söder om Vikliftens planerade dalstation. Utöver dessa planläggs också toppstation och kontroll hus för befintlig lift "Fjällgårdsexpressen" i planområdet nordvästra del i samband med att skidnedfart från Getvalsliftens topp möjliggör transportsträcka till Fjällgårdsexpressen.

FRIYTOR OCH REKREATION

Planområdet karaktäriseras som ett skidområde med befintlig sadelexpress och tillhörande pister. Sommartid används området till vandring och cykling som är populära aktiviteter i Åre under barmarksäsongen.

SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

Alpin skidåkning är en aktivitet som kräver liftkort och utrustning vilket leder till det är en aktivitet som inte är ekonomisk eller fysiskt möjlig att utföra för alla människor. Planområdet blir därför inte tillgängligt för alla människor vintertid och främjar därmed inte jämlikhet.

Området är tillgängligt för alpina skidåkare och ökar tillgängligheten till Åre by genom skidburen transport de dagar som Sadelexpressen håller stängt på grund av hårt väder. Planförslaget påverkar inte tillgängligheten till skidsystemet i Sadeln och därmed ökar inte heller antalet parkeringsplatser eller tillgängligheten via skidbuss till skidliftarna. Den närmaste parkeringen för allmänheten är belägen vid Björnen Centrum ca 2km från Vikliftens dalstation, ett avstånd som inte möjliggör för gång som transportsätt till den alpina skidåkningen i Sadeln.

Boende i Sadeln och Västra Björnen området är den grupp av människor som har god tillgänglighet till Sadelns skidsystem och därmed också till de nya liftarna. Ski – in – Ski – out är ett koncept som möjliggör att på skidor ta sig fram – och tillbaka till boendet och som minskar biltrafiken mellan de turistiska områdena och liftnoderna i Åre. Konceptet stärks genom ytterligare liftar och pister i Sadeln och som även ökar liftkapaciteten i området.

BARNPERSPEKTIVET

Björnens skidområde hänger samman med hela Åres skidsystem och består främst av nedfarter som lämpar sig för barnfamiljer och nybörjare. Mellan området Björnen och planområdet är det möjligt att ta sig via lift och pister. I Björnen finns lekpark med liftar och backar, grillplatser, klätterbana, knappliftar, Kids Park och backar anpassade för barn.

TEKNISK FÖRSÖRJNING

RÄDDNINGSTJÄNST

Till skidområdet tar sig räddningstjänsten via vägnätet närmast till Sadelns bostadsområde.

För tillgång till skidsystemet vid olyckor är det, med hänsyn till terrängen, skoter eller helikopter som används för att på ett effektivt sätt få tillgång till området.

Tillhörande manöverhus till liftarna klassas för brandskydd som verksamhetsklass 1 – industri, kontor med mera. Det innebär att personer förväntas vara vakna, ha god lokalkännedom och har förutsättningar att sätta sig själv i säkerhet.

SERVICE

Närmsta service som matbutik, restauranger och skiduthyrning finns i Björnen Centrum ca 2km från Vikliftens dalstation. En större matbutik och mack finns i Björnänge vid avfarten från E14. Övrig service som skola, förskola och övriga butiker finns inne i Åre by.

TRAFIK

GATUNÄT

Inom planområdet finns idag en befintlig serviceväg som sträcker sig från Björnen och upp till i mitten på planområdet. Vägen går i befintlig pist och är inte offentlig, den används för att drifta och underhålla liftar och transformatorstation inom planområdet.

GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Inom eller i närheten till planområdet finns inga anlagda gång – och cykelvägar.

KOLLEKTIVTRAFIK

Till Sadeln eller Björnen går ingen kollektivtrafik genom länstrafiken. Den närmsta busshållplatsen finns i Björnänge och närmsta tågstation är Åre station. Under vinterhalvåret går skidbussen till Björnen från Duved, Tegefjäll och Åre.

PARKERING

Närmaste allmänna parkering är vid Björnen Centrum men de flesta som nyttjar skidområdet bor Ski in – Ski out eller åker från Åre by till Björnen via skidburen transport genom skidsystemet.

Konsekvenser

FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER

I enlighet med fastighetsindelningsbestämmelser ska servitut till förmån för Mörviken 1:75 upprättas för den allmänna platsmarken natur, detta innebär att de belastande fastigheterna inte behöver ansvara för skötseln av de områden som planlagts som naturmark.

Att detaljplanen reglerar trädfällning inom naturområdena bedöms inte påverka ingående fastigheter ekonomiskt då marken inte är avsedd för skogsbruk och är ur avrinnings – och infiltrationssyfte dessutom olämpliga att avverka.

NATUR

LANDSKAPSBILD

Den primära gestaltningsfrågan anses vara landskapsbilden vilken inte bedöms påverkas väsentligt då området karaktäriseras som ett skidområde med flera pister och närliggande liftar innan ett genomförande av detaljplanen.

Tillkommande bebyggelse i form av eventuell värmestuga söder om Vikliftens dalstation regleras i volym genom prickad mark som omsluter ytan. Nockhöjden på värmestuga och kontrollhus för liftar regleras i plankartan för att kontrollera att byggnaderna som uppförs inte påverkar landskapsbilden mer än nödvändigt för att uppfylla sina syften. Nockhöjden medger endast enplansbyggnader.

Byggnationen av den norra liften (Getvalsliften) föreslås delvis på icke ianspråktagen mark där del av skog behöver avverkas vilket påverkar landskapsbilden något. Ytan där liften föreslås används innan exploatering som område för off-piståkning för skidåkare och nyttjas idag som en del av skidområdet.

MARK OCH VEGETATION

Planområdets ytor kommer fortsatt att bestå av alpint skidområde med ett system av skidbackar. Skidbackarna är till stor del be vuxna med kortare slyvegetation och långt gräs under barmarkssäsongen. I vissa av pisterna finns servicevägar med grusade ytor och en förlängning av serviceväg i grus tillkommer i planförslaget.

I liftgatan för Getvalsliften kommer delar av sträckningen att avverkas och medför att liftgatan kommer bestå av delvis avverkad fjällmark efter ett genomfört planförslag. Vikliftens liftgata är avverkad sedan innan detaljplanens uppstart och liften är på plats.

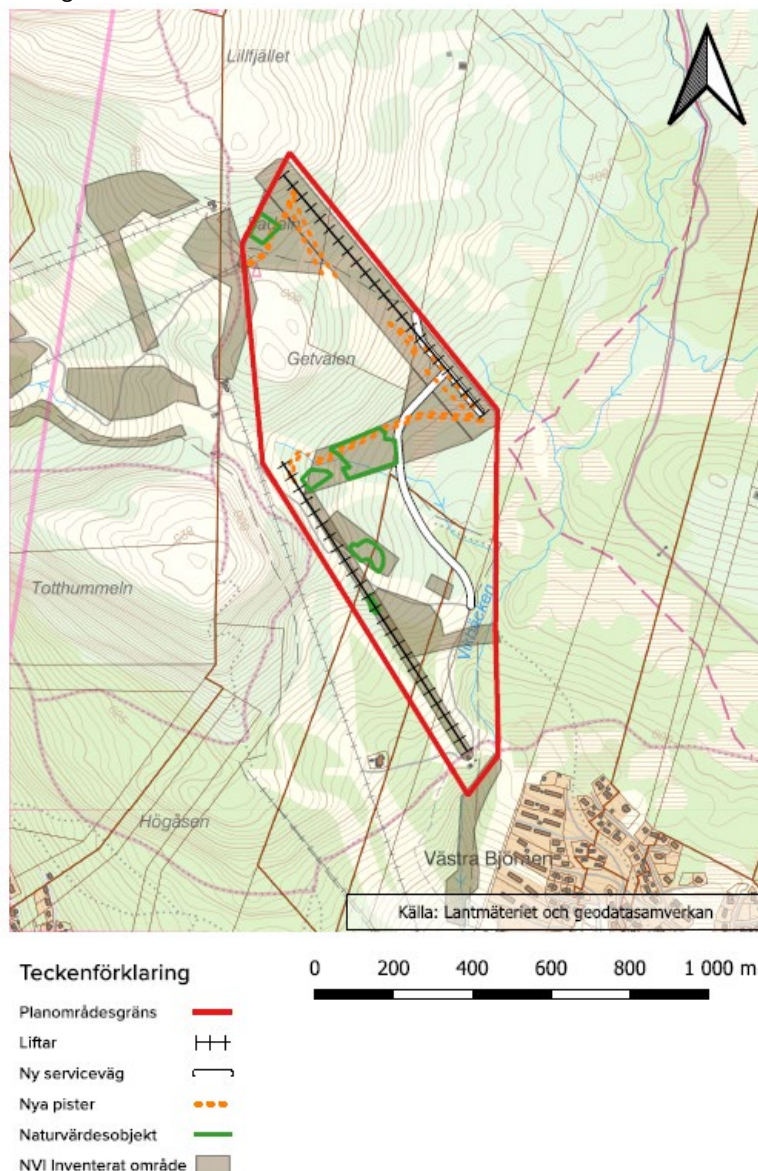
Övrig mark inom planområdet kommer fortsatt bestå av naturmark och våtmarksområden, vilka planläggs som natur i plankartan.

NATURVÄRDEN

Planens påverkan på naturmiljön bedöms av naturvärdesinventeringen vara begränsad. Områdets mosaik av marktyper förändras inte av den planerade verksamheten, snarare upprätthålls hävden av gräsmarkerna vilket kommer att påverka de arter som är knutna till dessa miljöer positivt.

Inom planområdet har fem naturvärdesobjekt Klass 2 Högt naturvärde identifierats (gräsmark, rikkärr) i naturvärdesinventeringen (Ansjö, 2023). Dessa områden ligger i ett redan hårt exploaterat fjällområde med befintliga pister, liftgator och cykelleder och många av de identifierade naturvärdena inom de inventerade naturvärdesobjekten är knutna till hävdade miljöer som är formade av mänsklig aktivitet. Den ökade användningen som planförslaget innebär bedöms inte utgöra någon negativ påverkan på de identifierade

naturvärdesobjekten inom planområdet. Ett ökat markslitage eller störning bedöms snarare gynna påträffade naturvårdsarters spridning och överlevnad.

Figur 16. Områdeskarta över planområdet med naturvärdesobjekt och planerade åtgärder.

Då inventeringen endast funnit rikkärsvärden, som gynnas av slyröjning och hävd av gräsmarker, görs bedömningen att detaljplanens utformning inte påverkar de funna naturvärdena negativt. Under förutsättning att grävning och schaktning sker enligt beskrivna hänsynsåtgärder bedöms inte heller växtsamhällena i området påverkas negativt.

Artskyddsutredningen (Sweco, 2023) beskriver att verksamheten även bidrar till att upprätthålla de miljöer som har en mer opåverkad prägel. Konventionellt skogsbruk bedrivs inte i eller i närheten av de områden som används för alpin turism i Åre. Även om stora delar av Åreskutans skogar påverkats av konventionellt skogsbruk under 50 och 60-tal har skogarna en prägel av äldre skog och hyser flera fågelarter som är knuten till denna. I utredningen beskrivs att verksamheten påverkar den lokala populationen och den kontinuerliga ekologiska funktionen för fågelarter knutna till gammal skog (till exempel hackspettar, ugglor och skogshöns) positivt utifrån detta. Hänsyn har tagits på individnivå eftersom ingen avverkning kommer att ske under häckningstid, därav kommer inga ägg, unga eller vuxna individer av någon fågelart att skadas eller

dö vid byggskede. Arterna bedöms ha tillräckliga häckningsplatser i närområdet. Eftersom inga biotoper kommer försvinna bedöms inte KEF för arterna påverkas.

Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms planförslaget inte påverka de arter som omfattas av artskyddsförordningen på ett sådant sätt att verksamheten bedöms vara förbjuden enligt artskyddsförordningen. Mindre habitatförlust kommer att ske för vissa arter men likartade miljöer bedöms finnas i så pass stor areal i omgivande landskap att populationen inte påverkas. Den samlade bedömningen från artskyddsutredningen (Sweco, 2023) är att påverkan från planförslaget, med föreslagna hänsynsåtgärder, inte är av sådan karaktär att den påverkar arternas nationella, regionala eller lokala bevarandestatus eller påverkar kontinuerlig ekologisk funktionalitet (KEF) för den lokala populationen på landskapsnivå.

Artskyddsutredningen för dubbelbeckasin fokuserar enskilt på dubbelbeckasinen och bevarandet av kontinuerlig ekologisk status (KEF) för spelplatserna i området. Dubbelbeckasinen spelplats inom planområdet innebär krav att utreda planförslagets påverkan på den enskilda arten. Utifrån tillgängliga underlag görs bedömningen i utredningen att spelplatsen bevaras och att verksamheten inte riskerar att påverka spelplatserna negativt i och intill planerad liftgata. Detta varken under anläggningsskedet eller efter att verksamheten är i drift, då inga åtgärder förutom selektiv röjning och avverkning av enstaka träd planeras på spelplatserna. Istället görs bedömningen i utredningen att det skulle kunna gynna dubbelbeckasinen då igenväxning beskrivs som ett hot mot spelplatserna. Den sammanfattade bedömningen utifrån artskyddsutredningen är att eftersom KEF bevaras aktiveras inget förbud enligt artskyddsförordningen.

Naturvärdesinventeringen för Vikbäcken (Sweco, 2023) genomfördes för att identifiera och klassificera områden av betydelse för biologisk mångfald i vattendraget. Detta för att skydda naturvärden i Vikbäcken och därmed i förlängningen i Åresjön. Resultaten visade på förekomsten av sex naturvärdesobjekt (NVO) längs Vikbäckens sträckning: Tre naturvärdesobjekt med *Klass 2. Höga naturvärden* i de översta delarna av vattendraget och tre med *Klass 3. Påtagliga naturvärden* i de nedre delarna. Utifrån utredningen görs bedömningen att de delar som påverkas av detaljplanen bedöms ha ett relevant skydd genom att de placeras inom användningen natur i plankartan. Planförslaget bedöms inte påverka naturvärdesobjekten negativt.

Figur 17. Karta över inventeringsresultat och fältarbete. Naturvärdesobjektens bredd i kartan har överdrivits för att kunna utskiljas. Karta upprättad av Sweco.

Den samlade bedömningen utifrån de naturvärdesinventeringar och artskyddsutredningar som upprättats, är att planförslaget inte påverkar de dokumenterade förutsättningarna på ett sätt som gör att naturmiljön påverkas negativt eller aktiverar förbuden i artskyddsförordningen. Mindre habitatförlust kommer att ske för vissa arter men likartade miljöer bedöms finnas i så pass stor areal i omgivande landskap att populationen inte påverkas.

Vid utformning av plankartan har naturvärdesobjekten planlagts med naturmark, krav på marklov vid trädfällning samt att i delar av planen finns framtida möjligheter att anlägga erosionsskydd i närhet till Vikbäcken. I Getvalsliftens planerade sträckning regleras markens genomsläpplighet med syfte att minska påverkan på myrmarken och dess hydrologi, i förmån för dubbelbeckasinens födosöksområde. Reglering av att marken ska vara genomsläpplig medför också en begränsning i att Getvalsliften inte går att nyttja under sommaren, detta då delar av området består av myrmark och därför inte går att nyttja under barmarkssäsong om marken inte hårdläggs. Regleringen i plankarta skyddar området mot hårdgjorda ytor som skulle kunna påverka dubbelbeckasinen negativt.

Placeringen av liftstolpar har också i den presenterade liftprofilen från exploatören reviderats, där de två liftstolparna vid den identifierade spelplatsen har gjorts med glesare mellanrum för att få ett större avstånd till utpekad spelplats.

VATTEN

Planerad exploatering bedöms inte påverka grundvattenbildningen i området. Befintliga grundvattennivåer förväntas inte ändras nämnvärt. Detta då exploateringen endast medför att ett fåtal träd tas ned och att i princip all markvegetation lämnas kvar inom pister och liftgator, samt att ytavrunnet vatten från dessa områden infiltreras i närmast intilliggande naturmark via tvärgående diken. Påverkan på grundvattennivåer under anläggningsskedet bedöms bli högst lokal och exploateringen bedöms inte leda till någon permanent förändring av grundvattennivåerna inom planområdet. Avrinningsmönstren bedöms i stort kunna bibehållas efter ett genomförande av planförslaget.

Enligt genomförda föroreningsberäkningar (Tyréns, 2024) bedöms föreslagen exploatering inte försämra Vikbäckens ekologiska status och inte heller påverka möjligheten för Vikbäcken att uppnå fastställda miljökvalitetsnormer. Den biologiska kvalitetsfaktorn "Fisk" är klassad som måttlig. Planförslaget bedöms inte medföra någon försämring av denna kvalitetsfaktor och kommer heller inte utgöra något hinder för en framtida förbättrad status av denna kvalitetsfaktor.

Med de föreslagna åtgärderna för minskad sedimenttransport bedöms inte planförslaget bidra till någon negativ påverkan avseende Åreälven (Natura-2000) och försämrar inte heller den fördjupade bevarandeplanens möjligheter att nå uppställda mål och delmål. Planförslaget medför inget ökat uttag av vatten från Åresjön för snöstillverkning jämfört med nuläge och nollalternativ.

MILJÖ

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Åre kommun har gjort en undersökning gällande betydande miljöpåverkan, som är en separat bilaga till detaljplanen. Detta för att se om planens genomförande kan antas medföra någon betydande miljöpåverkan enligt MB 6 kap 11 §. Undersökningen har gjorts utifrån de kriterier som finns i bilaga 2 och 4 till förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar samt kompletterats med utgångspunkt i 5 § och 10 – 13 §§ Miljöbedömningsförordningen (MBF). Slutsatsen var att planförslaget kunde antas medföra en betydande miljöpåverkan. Parallellt med planarbetet har därför en MKB tagits fram enligt 6 kap 35 §, 1-7, 36, 37 och 43 § MB.

MKBn konstaterar sammanfattningsvis att planförslaget och nollalternativet båda medför marginella till måttliga konsekvenser för de bedömda miljöaspekterna (naturmiljö, vattenmiljö och geotekniska risker).

Skilnaden består främst i att planen medför vissa ingrepp i natur- och vattenmiljö samt bidrar till en generellt högre aktivitet i området till följd av ökad kapacitet i skidsystemen.

MILJÖBEDÖMNING

Sammantaget bedöms planförslaget medföra begränsad påverkan på naturmiljön och liten påverkan på dagvattenflödena. Planförslaget bedöms inte heller försämra Vikbäckens ekologiska status eller bidra till negativ påverkan på Åresjön (natura2000) samt bedöms risken för ras – och skred som liten. Möjligheten för Vikbäcken att uppnå fastställda miljö kvalitetsnormer bedöms inte heller påverkas genom föreslagen exploatering.

BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning om betydande miljöpåverkan genomfördes i tidigt skede och i planarbetets tidiga skede konstaterades det att planförslaget kunde antas innebära betydande miljöpåverkan (6 kap. MB). Ett avgränsningssamråd gjordes med Länsstyrelsen som avgränsade de risker som utgjorde risk för betydande miljöpåverkan (naturmiljö, vattenmiljö och geotekniska risker).

Miljökonsekvensbeskrivningen (Sigma, 2024) har utrett de miljöaspekter som avgränsades och utifrån de underlag som samtliga utredningar i planarbetet utgör, kommit fram till att konsekvenserna av planförslagets genomförande är små i förhållande till nollalternativet.

Kommunen gör bedömningen efter presenterat resultat i tillhörande miljökonsekvensbeskrivning att ett genomförande av planförslaget, inte medför betydande miljöpåverkan. I planbeskrivningen har de överväganden som legat till grund för planens utformning med hänsyn till intressen och planens konsekvenser redovisats.

STRANDSKYDD

Strandskyddet upphävs för liftsträckningar, dalstationer, serviceväg samt värmestuga i samband med planläggningen. Detta motiveras genom att det behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området (7 kap 18c § 4 st MB).

DAGVATTEN

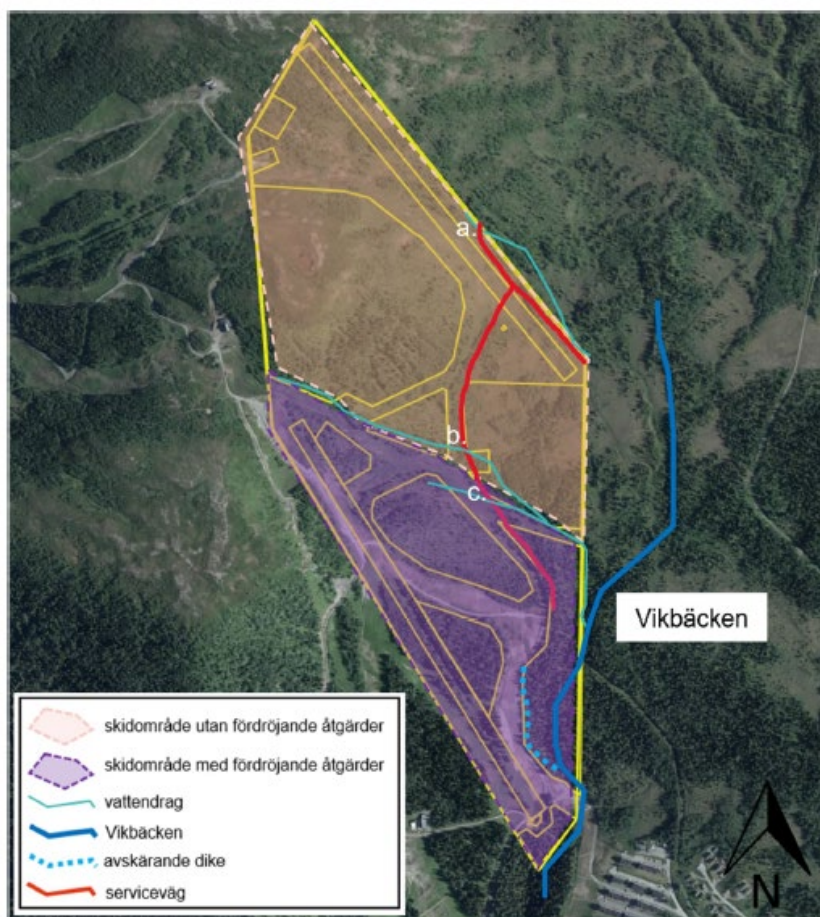
Planerad exploatering med utbyggnad av skidområdet med nya liftar, pister och serviceväg bedöms ha liten påverkan på dagvattenflödena som uppstår inom planområdet.

I dagvattenutredningen (Tyréns, 2024) presenteras två scenarier utifrån den förändrade markanvändningen före och efter exploatering. Det första scenariot är exploatörens planerade exploatering och det andra är markanvändningen utifrån vad plankartan möjliggör. Den förändring i markanvändning som planerad exploatering bidrar till utgörs av anläggande av ett antal liftfundament samt lifthus, viss borttagning av träd vid anläggande av skidleder samt anläggande av serviceväg av genomsläppligt material. Då området redan idag är exploaterat som skidområde bedöms förändringen i markanvändning bli liten. Planerade liftgator och skidleder planeras inte markberedas och markens genomsläpplighet regleras i plankartan.

Efter exploatering ökar planområdets reducerade area (den andel som bidrar med avrinning) med ca 1 % för planerad exploatering (situationsplan Skistar) respektive ca 9 % (markanvändning utifrån föreslagen plankarta med en klimatkfaktor på 1,25). Skillnaden i ökning beror på att plankartan har möjliggjort för en marginal i markanvändningen och inte utgått från de precisa pistgränserna samt inkluderande av klimatkfaktorn. Även om ingen markberedning sker i de nya pisterna bedöms nedtagning och röjning av större träd leda till en viss ökning av ytavrinning. För att inte underskatta konsekvenserna av flödesökningen till följd av planerad exploatering har dagvattenutredningens föreslagna åtgärder dimensionerats utifrån scenariot med den största flödesökningen (markanvändning utifrån föreslagen plankarta).

Genom att anlägga ytterligare diagonala diken längs befintliga pister ökar rinntiden för avrinnande dagvatten från planområdets södra del till Vikbäcken. Det innebär att dimensionerande flöden från planområdet till Vikbäcken inte ökar till följd av planerad exploatering och därmed ökar heller inte risken för slamströmmar till följd av planerad exploatering. Genom att planlägga Vikbäckens ravinslänter som naturområden och kontrollera dessa regelbundet samt vid behov vidta åtgärder minskar risken för erosion med efterföljande slamströmmar i Vikbäcken.

Ett antal nya trummor föreslås anläggas intill krossdiken utmed nya servicevägens överkant, så att avrinnande vatten kan ledas förbi under vägen, och på så sätt minska risken för erosion på nya vägen.

Figur 18. Åtgärder dagvatten. Inom norra delen (beige område) planeras inga fördröjande åtgärder. Södra delen (lila område) föreslås ytterligare diagonala diken anläggas. Karta upprättad av Tyréns.

För att säkerställa att planerad exploatering inte ger upphov till negativ påverkan vare sig inom eller nedströms planområdet till följd av erosion och sedimenttransport rekommenderar dagvattenutredningen att befintliga och planerade sedimentfällor, samtliga trummor i Vikbäcken samt erosionsutsatta slänter i och i anslutning till Vikbäckens ravin bör ingå i en skötselplan för området.

MILJÖKVALITETSNORMER

VATTEN

Enligt dagvattenutredningen (Tyréns) bedöms planerad exploatering ej riskera att påverka Vikbäcken negativt med avseende på miljökvalitetsnormer. Detta då relativt små förändringar i och med exploatering genomförs inom planområdet och området till stor del består av skogsmark.

Miljökonsekvensbeskrivningen gör bedömningen att föreslagen exploatering inte försämrar Vikbäckens ekologiska status och bedöms inte heller påverka möjligheten för Vikbäcken att uppnå fastställda

miljökvalitetsnormer. Ingen påverkan bedöms heller ske på Natura 2000 området jämfört med nollalternativet.

BULLER

Enligt 3 § i förordningen om omgivningsbuller (2004:675) uppges en skyldighet att kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram för kommuner med över 100 000 invånare. Åre kommun har cirka 12 000 invånare och miljökvalitetsnormen för buller gäller därmed inte för kommunen.

HÄLSA OCH SÄKERHET

STÖRNINGAR OCH RISKER

Risken för erosion och slamströmmar begränsas genom föreslagna åtgärder som vidtas för att minimera sedimenttransporten till recipienten. Detta görs bland annat genom att anlägga krossdike, nya trummor under förlängning av serviceväg, minimera andelen blottlagda ytor och upplagda massor under byggnation samt att avverkning sker manuellt.

Risk för ras ner mot Vikbäcken begränsas genom att begränsas genom att föreslagna värmestuga (byggrätt som ligger söder om Vikliften) inte får uppföras närmare slänt än 15 meter. Bedömningen baseras på beräkning av en tvåvåningsbyggnad medan byggrätten är begränsad till envåningsbyggnad i plankartan. Avståndet till slänt bedöms vara tillräcklig för att säkerställa att byggrätten inte påverkar slänten.

Risk för att vattendrag under Getvalsliftens sträckning ska fyllas med sediment under byggtiden minimeras genom att fysiskt skydd skyddar bäcken i samband med byggnation.

Risker för blocknedfall och bergras presenteras i tillägget till PM Geoteknik, analysen visade att det fanns tre möjliga utfallsområden inom eller i anslutning till planområdet. För dessa riskområden utfördes analys av maximal transportsträcka och fältinventering. Slutsatsen från tillägget och bedömningen som redovisas i PM Geoteknik (Tyréns, 2024) är att riskerna inte utgör en risk för människors liv eller hälsa. De tre riskområdena presenteras separat i tillägget (Tyréns, 2024).

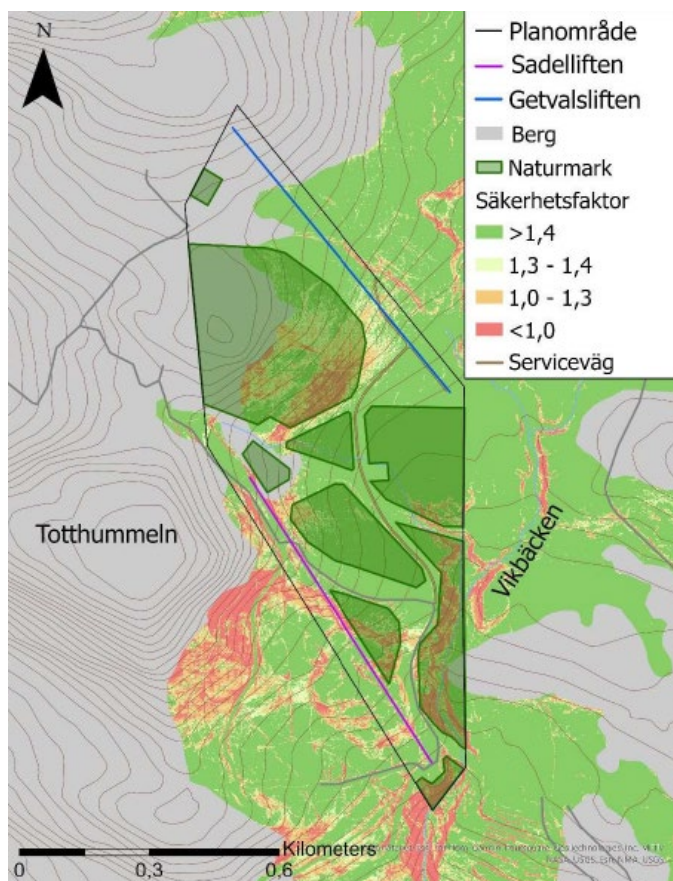
GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Den geotekniska utredningen (Tyréns, 2024) beskriver att det inom planområdets brantare partier är av vikt att begränsa möjligheterna till belastning, avverkning, borttagning av vegetation, förändring i avrinningsförhållanden eller andra liknande åtgärder. Plankartan reglerar dessa områden som naturmark och reglerar krav på marklov vid trädfällning.

Ravinslänterna mot Vikbäcken bedöms enligt den geotekniska utredningen lämpligast att planlägga som naturmark för att skydda de identifierade riskområdena från negativ påverkan. Även ett krossdike föreslås norr om slänten längs med befintlig pista östra sida, detta för att förhindra att avrinnande vatten avleds okontrollerat ner mot slänten.

Vidare rekommenderar utredningen en årlig uppföljning av eventuell erosion i Vikbäckens slänter, behovet av uppföljning är en konsekvens av den samlade exploateringen i området, - befintliga och planerade anläggningar. Uppföljning hanteras i bifogad skötselplan, kopplad till detaljplanens exploateringsavtal.

Utredningen belyser vikten att bibehålla befintliga grundvatten – och avrinningsförhållanden för att bibehålla stabiliteten i planområdet.

Figur 19. Figur 18. Utvärderad totalsäkerhetsfaktor enligt generell jordmodell för Vikliften och Getvalsliften. Mörkgröns fält är planlagda som naturmark. Karta upprättad av Tyréns.

HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

I och med att inga större ytor hårdgörs, att endast ett fåtal träd tas ner och att i princip all markvegetation lämnas kvar bedöms planerade liftar, skidleder och serviceväg inte innebära någon förändring av grundvattenbildningen i området. Servicevägen, som planeras att utgöra påstigningsområde för Getvalsliften, anläggs med genomsläppliga material. Påstigningsområdet för Getvalsliften är beläget i en myrmark med ytligt grundvatten där utskiftning av torv och återfyllnad med krossmaterial kan behövas. Påverkan på grundvattennivåer under anläggningsskedet bedöms bli högst lokal och exploateringen bedöms inte leda till någon permanent förändring av grundvattennivåerna inom planområdet.

NATURMILJÖ

Planförslaget bidrar till att bevara den naturmiljö inom området som bedömts vara värdefull då den planläggs som naturmark. Genom byggnation av liftarna med tillhörande teknik samt eventuell värmestuga görs vissa ingrepp i naturmiljön, dessa bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser enligt planens tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Även nollalternativet bedöms innebära måttliga negativa konsekvenser vilket påvisar att området innan ett genomförande av detaljplan hyser höga naturvärden, men att planförslaget medför små effekter på dessa.

SOCIALA

BARN

Konsekvenserna av planförslaget innebär fler alternativ för barnfamiljer och barn att röra sig i skidområdet Björnen/Sadeln. Släplifftar är ofta ett populärt val för den yngre gruppen skidåkare och dess familjer, något som gör att det mer barnanpassade skidområdet får fler alternativ genom ett genomförande av planförslaget.

JÄMLIKHET

Ett genomförande av planförslaget bidrar till ökade möjligheter till rekreation och utvidgar det befintliga skidsystemet. Föreslagna släpliftar bidrar också till att skidområdet Sadeln kan nyttjas även vid hårt väder då Sadelexpressen håller stängt på grund av hård vind. Släpliftarna ökar kapaciteten i skidsystemet och möjligheten att ta sig mellan Sadelområdet och Åre by under fler dagar.

Vikliften kan också komma att nyttjas under sommartid för cykling vilket ökar möjligheten att nyttja området under sommartid och ökar möjligheterna och förutsättningarna för det rörliga friluftslivet på en året – runt basis.

Utbyggnad av skidsystemet leder dock till en utökning av friluftsaktiviteter som kräver att användaren har ekonomiska förutsättningar att utföra aktiviteten vilket inte gynnar en jämlik tillgång till fjället.

RIKSINTRESSE

RENNÄRING

Planområdet ligger inom vinterbetesmarkerna för Kall sameby och rennäringsen är en aspekt som kan påverkas av de samlade effekterna från pågående planering i och omkring Åredalen. Bedömningen för detaljplanen är att intentionerna med föreslagen detaljplan inte medför ytterligare störningar eller påverkan på rennäringsen. Detta med hänsyn till att förslaget inte utvidgar användningen för skidområdet då liftar – och pister anläggs inom ianspråktaget skidområde för Sadeln.

FRILUFTSLIV

Planförslaget anses främja riksintresset genom att tillhandahålla ytterligare möjligheter för människor att ta del av miljöer och aktiviteter i Åre kommun

RÖRLIGT FRILUFTSLIV

Planförslaget främjar riksintresset genom att tillhandahålla ytterligare möjligheter för människor att ta del av miljöer och aktiviteter i Åre kommun.

SKYDDADE VATTENDRAG

Planen föreslår inga åtgärder som omfattas av riksintresset och därför påverkas inte riksintressets värden.

NATURA 2000

I naturvärdesinventeringen för Vikbäcken (Sweco, 2024) görs bedömningen, med bakgrund i tekniska underlag i kombination med planerade skadelindrade åtgärder, att planerad verksamhet inte riskerar att påverka Natura 2000 området och dess utpekade arter och naturtyper negativt. Inte heller bedöms Vikbäcken påverkas i form av ökad avrinning från verksamheten.

Dagvattenutredningens (Tyréns, 2024) bedömning är att föreslagen exploatering ha liten påverkan på dagvattenflödena som uppstår inom planområdet och givet att de föreslagna åtgärderna i utredningen vidtas för att minimera sedimenttransport från planområdet till Vikbäcken, bedöms planerad exploatering inte heller ha någon negativ effekt på Åresjön som Natura 2000 område.

Miljökonsekvensbeskrivningen (Sigma, 2024) gör den sammanvävda bedömningen att planförslaget inte leder till någon negativ påverkan på Åresjöns natura 2000 område med förutsättning att de föreslagna åtgärderna för minskad sedimenttransport från planområdet till Vikbäcken vidtas. Planförslaget bedöms inte heller försämra den fördjupade bevarandeplanens möjligheter att nå uppställda mål och delmål eller fastställda miljö kvalitetsnormer.

Plankartan har utformats med hänsyn till Vikbäcken som vattendrag och de delar av vattendraget som ligger inom planområdet har därför planlagts med naturmark för att säkerställa minimal påverkan på ravinslänter och vattendrag. Kommunen gör därför bedömningen utifrån underlaget och hänsynstagande i plankartan, bedömningen att planförslaget inte påverkar natura 2000 området Åresjön negativt när utredningarnas förslag till åtgärder efterföljs.

HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Planförslaget berör inte hushållningsbestämmelserna enligt 3 kap. MB.

TRAFIK

MOTORTRAFIK

För att ta sig till området är det antingen via E14 med avfart Fröåvägen från Åre eller Östersund eller från Huså via Fröåvägen söderut. Björnängeskorsningen vid avfarten till Fröåvägen från E14 är problematisk ur säkerhetssynpunkt och har genom exploateringen i Björnen blivit allt mer belastad.

Ett genomförande av detaljplanen förväntas dock inte öka trafikflödena till området då de nya liftarna främst ersätter befintlig Sadelexpress vid hårt väder. En ökad kapacitet i Sadelns liftsystem förväntas främst fördela belastningen framför att öka antalet skidåkare i området. Syftet med släpliftarna är öka kapaciteten i Åres skidsystem samt öka tillgängligheten till Åre by när Sadelexpressen står still. Dalstationerna är lokaliserade i det befintliga pistsystemet och skapar därför ingen ny accessnod som i sin tur skulle öka trafikflödet och behov av parkering i Björnen området.

För att nyttja föreslagna liftar behöver skidåkare redan befinna sig i skidsystemet och mest sannolikt är att som bilist använda någon av de större accessnoderna med större parkeringsytor. Björnens skidområde är till stor del byggt för barn med möjlighet att ta sig vidare till Åres skidområde via kopplingar där föreslagna liftar förväntas underlätta kopplingen. Från Björnens centrum med parkering behöver skidåkarna ta knapplift samt släplift för att nå Sadelexpressen och därefter i Sadelns nedfarter nyttja föreslagna släpliftar.

En ökad kapacitet i skidsystemet förväntas fördela belastningen av skidåkare i systemet och den ökade tillgängligheten till Åre by kan också bidra till att fler väljer skidburen transport till Åre by.

Besökare i planområdet förväntas bo i Sadeln eller Västra Björnen för Ski – in – Ski – out möjligheten eller att genom skidburen transport ta sig till och från Åre by. De dagar befintlig lift Sadelexpressen står stilla på grund av hård vind förvärras trafiksituationen i dagsläget på Fröåvägen och vid korsningspunkten i Björnänge, detta eftersom boende i Sadeln/Björnen behöver ta sig med bil eller buss till andra skidområden för att nyttja skidsystemet. Tillskottet av föreslagna släpliftar skulle innebära att det även vid hård vind går att nyttja Björnens skidområde och via skidburen transport ta sig till Åre, något som skulle minska belastningen på Fröåvägen och korsningen eftersom boende inte behöver ta sig till andra områden för att åka skidor.

Trafikflödet till Björnen antas inte öka och förväntas minska de dagar som Sadelexpressens stopp har lett till ökade trafikmängder.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Besöksnäringen är den enskilt största faktorn för Åres kommuns näringsliv och arbetsmarknad vilket i sin tur skapar förutsättningar för andra verksamheter. Lift – och backsystemet skapar arbetstillfällen som gör att människor flyttar till kommunen och på olika sätt bidrar till ökade intäkter för de olika företagen och näringarna i kommunen.

Föreslagna släpliftar utökar skidsystemets kapacitet samt är en del av arbetet att vädersäkra liftsystemet då det möjliggör för området att nyttjas under hårda vindar när Sadelexpressen står still.

Utökningen av skidsystemets kapacitet kan också bidra till ökade arbetstillfällen och nöjda besökare som fortsatt väljer att besöka Åre kommun och bidra till kommunens tillväxt. Nöjda besökare som får ta del av kommunens utbud kan i sin tur leda till att fler människor väljer att leva och bosätta sig i Åre vilket i sin tur ger ökat skatteunderlag och ökad tillväxt.

SAMMANFATTAD BEDÖMNING AV PLANFÖRSLAGET

- Planförslaget bedömdes i ett tidigt skede kunna medföra betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning har därför genomförts och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har tagits fram. Detta för att bedöma den samlade miljöpåverkan i de avgränsade aspekterna naturmiljö, vattenmiljö och geoteknik. Den miljöpåverkan som planförslaget medför bedöms efter utförda utredningar och miljökonsekvensbeskrivningen inte vara betydande.
- Planförslaget anses vara förenligt med kommunens översiktsplan och övergripande planeringsstrategier då Vikliften och Getvalsliften tillför kapacitet till det befintliga skidsystemet och stärker befintlig accessnod och struktur. Detta bidrar till besöksnäringen som är en viktig areell näring i Åre kommun. Skid – och backsystemet är den största faktorn för kommunens näringsliv och arbetsmarknad vilket planförslaget bidrar till att bibehålla och stärka.
- Planförslaget bedöms innehålla de ändamål som området är lämpat för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov i och med att området redan är ianspråktaget med befintlig markanvändning.
- Inom ramen för ett planarbete ska kommunen avgöra om markanvändningen är lämplig och göra en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. För aktuell detaljplan har avvägningen främst gjorts med förmån till kommunens besöksnäring och med hänsyn till Vikbäcken, natura2000, naturmiljön och de geotekniska riskerna. Detta i förhållande till det enskilda intresset att exploatera området för utökning av liftsystemet. De allmänna intressena bedöms inte motstridigt mot det enskilda intresset inom planförslaget i och med att de allmänna intressena utretts och säkerställts att inte påverkas negativt av planläggningen.
- Kommunen gör bedömningen att planförslaget är lämplig markanvändning.